Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δραχ. 5

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας —Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932—
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησία δραχμὲς 100. Ἑξάμηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50, Ἀμερικῆς δολλάρια 3.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 41ος | *Ἀθῆναι, 19 Μαΐου 1934* | *Ἔτος 56ον.—Ἀριθ. 25*

ΓΚΙΟΥΛΑ Η ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΑ

1. Τὸ Κατσιβελοχώρι.

Τὴν ἔλεγαν Γκιούλα... Ἦταν ὡς δέκα χρονῶν, λιγνὴ καὶ λίγο ψηλὴ γιὰ τὴν ἡλικία της, μὲ τὸ μελαχροινό της πρόσωπο, ποὺ ὁ ἥλιος τὸ εἶχε ὁλωσδιόλου μαυρίσει, μὲ τὰ κατάλευκα σουβλερὰ δοντάκια της, ποὺ ἔλαμπαν σὲ κάθε της ἐμιλία, μὲ τὰ μάτια της τὰ κατάμαυρα ποὺ ἔβγαζαν σπίθες.

Τὴν ἔλεγαν Γκιούλα... μὲ τὰ λεπτὰ σὰν καλάμια καὶ γρήγορα σὰν ἀγριμιοῦ ποδαράκια της, ποὺ ποτέ τους δὲν εἶχανε βάλει παπούτσια καὶ δὲν ξέρανε τί θὰ πῇ κούραση, τὴν ἔβλεπες νὰ τρέχῃ ἐπάνω κάτω στοὺς δρόμους ἀκούραστη, χαριτωμένη, γελαστή.

Τὸ σπίτι της ἤτανε γιὰ τὴν ὥρα στὸ Κατσιβελοχώρι, κάτω ἀπὸ τὸ «Πεδίον τοῦ Ἄρεως», στὸ Ταξίμι τῆς Πόλης, ποὺ ἔχει ἀντίκρυ του τὸ λάφο τῶν Ταταούλων.

Τὸ Κατσιβελοχώρι αὐτὸ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ κάτι σκηνές, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, κάτι ξύλινες παράγκες σκεπασμένες μὲ τενεκέδες, ποὺ ἀστράφτουν στὸν ἥλιο ὅταν εἶναι καινούργιοι, ἢ εἶναι σκουριασμένοι, μαῦροι, ἐλεεινοί.

Καὶ μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ χωριό, ποὺ τὰ περισσότερά του σπίτια δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ δύο τρία σανίδια διασταυρωμένα, καὶ ἕνα κατραμόχαρτο ριγμένο ἀπὸ πάνω γιὰ στέγη, ἀνάμεσα σ' ἐκεῖνο τὸ χωριὸ ποὺ δρόμους δὲν ἔχει, γιατὶ εἶναι παντοῦ ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἄτακτα σκορπισμένα τὰ τσαντήρια καὶ τὰ παληόσπιτα, θὰ ἴδῃς κουρέλια ἁπλωμένα. Κουρέλια ἄσπρα, κουρέλια μαῦρα, κουρέλια πολύχρωμα, ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἁπλωμένα στὰ παράθυρα, στὰ σχοινιά, στὰ ξύλα, ἢ καταγῆς.

Ἀπὸ μιὰ παλιὰ παράγκα ἀκούεται κρότος σὰ νὰ κοπανίζουν σίδερα. Εἶναι τὸ ἐργαστήρι ἑνὸς σιδερᾶ. Ἐκεῖ ἀπὸ τὰ ξημερώματα ἐργάζεται ὁ σιδερὰς κατσίβελος, ἐνῶ ἡ γυναίκα του τὸν βοηθεῖ φυσώντας τὴ φωτιὰ μὲ ἕνα μεγάλο φυσερό. Καὶ ὅταν κατασκευάσῃ ἀρκετὰ σιδερένια πράματα, τὰ φορτώνει στὸ γαϊδουράκι του καὶ γυρνᾶ στὶς γειτονιὲς τῆς πόλης φωνάζοντας :

«Φουφούδες, μαγγάλια!»

Ἡ γυναίκα του πάλι, ποὺ ξέρει νὰ λέγῃ τὴ μοῖρα στοὺς ἀνθρώπους, γυρίζει ἄλλες γειτονιὲς καὶ φωνάζει μὲ τὶς ἰδιότροπες φωνές της :

«Κουκιὰ ρίχνω! μοῖρες κοιτάζω... μασιές, φικιάρες...»

Ἄλλοῦ βλέπεις μέσα στὸ Κατσιβελοχῶρι νὰ κρέμουνται ἀπὸ ἕνα στύλο πλεξοῦδες καὶ ἁρμαθιές, καμωμένες ἀπὸ πλεγμένα χόρτα. Εἶναι ἄλλα ἄσπρα καὶ ἄλλα βαμμένα ζωηρὰ πράσινα. Φορτωμένος μ' αὐτὰ ὁ κατσίβελος θὰ γυρίσῃ αὔριο τοὺς δρόμους γιὰ νὰ διορθώσῃ τὶς τρύπιες καρέκλες.

Κανένα ἀπὸ τὰ ἐπαγγέλματα ὅμως αὐτὰ δὲν ἔκανε ὁ πατέρας τῆς Γκιούλας. Ὁ πατέρας τῆς Γκιούλας, ὁ Καραμπάσης, ἦταν ἀρκουδιάρης.

2. Ἡ ἀρκούδα ἡ Ντουντού.

Ὁ πατέρας τῆς Γκιούλας ἦταν ἀπὸ τοὺς κατσιβέλους τοὺς πιὸ ἄγριους, ποὺ δὲ μένουνε ποτὲ σὲ ἕνα μέρος πολὺν καιρό, παρὰ αἰωνίως γυρίζουν. Στὴν Πόλη ἔμενε τρεῖς τέσσερες μῆνες, γυρνοῦσε μὲ τὴν ἀρκούδα του τοὺς δρόμους ὅλους, καὶ ἔπειτα πάγαινε στὰ χωριὰ τοῦ Βοσπόρου, ὅταν ἦταν νὰ γίνῃ πανηγύρι. Ἅμα τελείωνε ἀπὸ ὅλα αὐτά, ἔπαιρνε τὴν κόρῃ του τὴ Γκιούλα, τὴν ἀρκούδα, τὸ ντέφι του, τὸ ραβδί του, τὸ τσαντήρι καὶ τὰ κουρέλια του στὸν ὦμο, καὶ μαζὶ μὲ ἄλλους κατσιβέλους

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

—Ἔλα! ποιὸς θὰ κάνῃ τὴν ὡραιότερη σαπουνόφουσκα

φεύγανε πότε γιὰ τὴν Προῦσα, πότε στὰ χωριὰ καὶ στὶς πόλεις τῆς Θράκης.

Ἔτσι ἡ Γκιούλα, ἂν καὶ ἦταν μόλις δέκα χρονῶν, ἦταν κοσμογυρισμένη. Μὰ περισσότερο ἀπ' ὅλα τῆς ἄρεσε ἡ Πόλη, γιατὶ ἐκεῖ εἶχε γεννηθῆ, ἐκεῖ πέρασε τὰ πιὸ εὐτυχισμένα χρόνια της, τὰ χρόνια ποὺ ζοῦσε ἡ μάνα της.

Καὶ ὅταν ἔφτανε στὴν Πόλη, παρακαλοῦσε τὸν πατέρα της νὰ μείνουν περισσότερο.

Ἡ Γκιούλα λοιπὸν δὲν εἶχε ἄλλον κανένα στὸ κόσμο, ἀπὸ τὸν πατέρα της καὶ τὴν ἀρκούδα της, τὴν ἀγαπημένη της Ντουντού, ποὺ ἀπὸ μικρὸ παιδὶ τὴν εἶχε κοντά της σὰν ἀδέλφι της. Ὅλη της τὴν ἀγάπη στὸν κόσμο σ' αὐτοὺς τοὺς δύο τὴν εἶχε μοιρασμένη ἡ Γκιούλα. Ἡ ἀρκούδα αὐτή, τόσα χρόνια τώρα, ἔτρεφε κι' ἐκείνην καὶ τὸν πατέρα της.

Ὁ Καραμπάσης εἶχε κοπιάσει στὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ μάθῃ στὴν ἀρκούδα τὴ Ντουντοῦ τόσα πράματα. Τὴν εἶχε μάθει νὰ στέκεται στὰ δυὸ πόδια, νὰ χορεύῃ, νὰ κρατῇ στὸν ὦμο τὸ χοντρὸ ξύλο του, καὶ ἄλλα παιχνίδια. Γιὰ νὰ τὰ μάθῃ ὅλα αὐτὰ ἡ καϋμένη ἡ Ντουντοῦ εἶχε μείνει μέρες νηστική, καὶ μόνο ξυλιὲς ἔτρωγε.

Τώρα ὅμως ποὺ τὰ ἔμαθε, ἔβγανε ἀρκετὰ λεπτὰ γιὰ νὰ ζοῦνε τ' ἀφεντικά της.

Ἀλήθεια δὲ χρειάζονται καὶ μεγάλα πράγματα γιὰ νὰ ζήσουν οἱ κατσίβελοι, λίγο ψωμί, λίγος καπνὸς γιὰ τὸν Καραμπάση, καὶ πότε πότε, στὰ δυὸ χρόνια - μιὰ φορά, κανένα καινούργιο ροῦχο. Καὶ ὅμως αὐτὰ ὅλα, ὅσο λίγα κι' ἂν ἦταν, τὰ κέρδιζε μονάχη ἡ ἀρκούδα τους ἡ Ντουντού τους, μὲ τὸν κόπο της.

Ὤ, πῶς τὴν ἀγαποῦσε ἡ Γκιούλα τὴ Ντουντού, πόσα χαϊδευτικὰ ὀνόματα ἔβρισκε νὰ τῆς δίνῃ, μὲ πόση εὐχαρίστηση χάϊδευε τὴν ἀκατάστατη γοῦνα της καὶ τῆς φιλοῦσε τὰ σκονισμένα της αὐτιά!

Ὁ Καραμπάσης, ἄνθρωπος προφυλακτικός, τὴν εἶχε πάντοτε δεμένη τὴν ἀρκούδα του, μὰ καὶ λυτὴ νὰ τὴν ἄφηνε, ἡ Ντουντοῦ θαρρῶ πῶς δὲν θὰ πείραζε κανένα.

Ἡ Γκιούλα τουλάχιστο πολλὲς φορὲς τῆς ἔλυσε τὶς ἁλυσίδες της, γιὰ ν' ἀνασάνῃ τὸ καϋμένο τὸ ζῶο, κι' ἐκείνη πήγαινε κοντά της καὶ τρίβότανε πάνω της, καὶ τὴν ἔγλειφε μὲ ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη.

Ὅλη τὴν ἡμέρα γυρνοῦσε ὁ ἀρκουδιάρης μὲ τὴ Ντουντού, καὶ ἡ Γκιούλα ἔμενε μονάχη στὸ Κατσιβελοχῶρι. Βράδυ-βράδυ, γυρνοῦσε ὁ Καραμπάσης στὸ τσαντήρι του. Καμιὰ φορὰ ὅμως ἔλειπε καὶ βδομάδες ὁλόκληρες, ὅταν γυρνοῦσε τὰ χωριὰ τοῦ Βοσπόρου, καὶ ἡ Γκιούλα στὴ μοναξιά της λογάριαζε μὲ λαχτάρα τὴν εὐτυχισμένη ὥρα ποὺ θὰ τοὺς ἔβλεπε τὰ ἐπιστρέφουν στὸ χωριό.

Τί μεγάλη ἦταν ἡ χαρά της, ὅταν ἀπὸ μακρυὰ ἄκουε τὸ ντέφι τοῦ πατέρα της. Τὸ γνώριζε ἀπὸ ἕνα ἰδιαίτερο ἦχο, ποὺ τὸν ἔκανε ἐπίτηδες ὁ ἀρκουδιάρης ὁ πατέρας της, σέρνοντας τὸ μεγάλο δάχτυλο ἐπάνω στὸ σκληρὸ δέρμα τοῦ ντεφιοῦ, γιὰ νὰ τὸν νιώσῃ ἡ Γκιούλα πῶς ἐπιστρέφει.

Τί μεγάλη ἦταν ἡ χαρά της, ὅταν ἄκουε τὸν Καραμπάση ἀπὸ μακρυὰ νὰ τραγουδῇ ἕνα κατσιβέλικο τραγοῦδι ποὺ ἄρχιζε μὲ τὰ λόγια: «Τοῦτε ἀβάβα» δηλ. «σὲ σένα ἔρχομαι».

Τότε πιὰ ἀκράτητη ἔτρεχε νὰ τοὺς προϋπαντήσῃ, καὶ φώναζε σὲ ὅσους κατσίβελους τύχαιναν μπροστά της:

«Ἀβένα! ἀβένα!..» («Ἔρχονται, ἔρχονται!..»)

Ὁ πατέρας της, ὅταν γυρνοῦσε ἀπὸ τὶς μακρινὲς περιοδεῖες του, τῆς ἔφερνε πότε κανένα κόκκινο μαντήλι, πότε κανένα τουλπάνι μὲ τυπωμένα μεγάλα χρωματιστὰ ἄνθη, ποὺ τὸ ἔδενε καταχαρούμενη στὸ κεφάλι της καὶ σκέπαζε τὰ πέντε ἔξη φιλοπλεγμένα πλεξοῦδια της.

Καὶ ἐκεῖνες τὶς βραδιές, ἀφοῦ ἔτρωγαν τὸ ψωμί τους καὶ ἔδεναν τὴ Ντουντοῦ νὰ κοιμηθῇ στὸ μέρος της, ἡ χαρὰ τῆς Γκιούλας ἦταν ν' ἀκούῃ τὸν πατέρα της νὰ διηγῆται στοὺς ἄλλους κατσίβελους ποὺ ἐρχόντανε ἀπὸ τὴ γειτονιά, ὅσα τοῦ συνέβησαν ὅλη ἐκείνη τὴν ἑβδομάδα.

Τοὺς ἔλεγε πῶς ἔτρεχαν ἀπὸ πίσω του δεκαπέντε σκυλιὰ γαυγίζοντας τὴ Ντουντού, ὥσπου κι' αὐτὸς ἔχασε τὴν ὑπομονὴ καὶ χτύπησε ἕνα κατακέφαλα, καὶ τὸ ἄφησε στὸν τόπο. Πῶς ἕνα παιδάκι τοῦ ἔρριξε μέσα στὸ ντέφι του ἕνα φράγκο κατὰ λάθος ἀντὶ γιὰ δεκάρα. Πῶς ἐσύναξε πολλὰ χρήματα σ' ἕνα πανηγύρι. Πῶς ἀγρίεψε μιὰ φορὰ ἡ Ντουντού, γιατὶ τῆς εἶχε τραβήξει πολὺ δυνατὰ τὸ χαλκὰ ποὺ εἶχε στὸ ἐπάνω χεῖλος της, καὶ ὅρμησε πάνω του νὰ τὸν δαγκάσῃ, καὶ ἔπειτα μὲ τὶς ξυλιὲς ποὺ τῆς ἔδωσε, ἡσύχασε πάλι· καὶ ἄλλα πολλά.

Ἡ Γκιούλα καθότανε κοντὰ στὴν ἀρκούδα, πλάγιαζε σιμά της, τὴν ἐχάϊδευε καὶ σιγὰ σιγὰ τῆς ἔλεγε μὲ τραγουδιστὴ φωνή:

«Ριτσινιέ μο σουκαρῆ! ριτσινιέ μο ντουκανῆ!» δηλαδὴ «Ὤ, ἐμορφή μου ἀρκούδα! ἀγαπημένη μου ἀρκούδα!»

3. *Πῶς περνοῦσε ἡ Γκιούλα, ὅταν ἔλειπε ὁ πατέρας της.*

Πόσες φορὲς εἶχε παρακαλέσει τὸν πατέρα της ἡ Γκιούλα νὰ τὴν παίρνῃ μαζί σ' αὐτές του τὶς περιοδεῖες, μὰ ἐκεῖνος δὲν ἤθελε.

«Ὅταν θὰ φύγω γιὰ μακρινὰ μέρη, θὰ σὲ πάρω μαζύ μου, μιὰ καὶ καλή· τώρα κάθου ἐδῶ ποὺ κάθεσαι καὶ μὴ μὲ ζαλίζῃς», τῆς ἔλεγε.

Ὅταν ἔλειπε ὁ πατέρας της, πότε ἡ γυναίκα τοῦ σιδερᾶ, πότε μιὰ γριὰ κατσιβέλα, ἐρχόταν νὰ δῇ τί κάνει ἡ Γκιούλα, γιατὶ ὅλοι στὸ Κατσιβελοχῶρι τὴν ἀγαποῦσαν.

Ἀλήθεια, μπορεῖ νὰ εἶχε ἐλαττώματα ἡ Γκιούλα, ἀφοῦ δὲν εἶχε καμιὰ ἀνατροφὴ σὰν κατσιβελοπούλα ποὺ ἦταν. Ἴσως καὶ μικρὲς κλεψιὲς νὰ εἶχε κάμει, καὶ ψευτιὲς νὰ εἶχε πῇ, ἀφοῦ αὐτὰ ἦταν πράγματα κοινὰ στὴ φυλή της, καὶ ὅλοι τριγύρω της στὸ Κατσιβελοχῶρι ἔτσι ἔκαναν.

Ἀλλὰ ἕνα καλὸ εἶχε ἡ Γκιούλα, καλὸ ἀνεκτίμητο, ποὺ οὔτε κακὴ ἀνατροφή, οὔτε κακὰ παραδείγματα μποροῦσαν νὰ τῆς τὸ καταστρέψουν. Ἡ Γκιούλα εἶχε καλὴ καρδιά, δὲν ἤθελε νὰ βλέπῃ κανένα νὰ πονῇ, νὰ ὑποφέρῃ. Ὅλα τὰ Κατσιβελόπουλα, ποὺ τὰ ἔδερναν οἱ μανάδες τους, σ' ἐκείνην ἔτρεχαν νὰ τὰ παρηγορήσῃ.

Ἦταν μάλιστα ἕνα παιδάκι παραπεταμένο, ποὺ κανεὶς δὲν τ' ἀγαποῦσε. Αὐτὸ πιὰ ἦταν τὸ προστατευόμενό της. Ὅλες οἱ κλεψιὲς ποὺ ἔκανε ἡ Γκιούλα ἦταν γι' αὐτὸ τὸ μικρό. Πότε κανένα κουλοῦρι ἄρπαζε ἡ Γκιούλα καθὼς περνοῦσε κοντὰ ἀπὸ κανέναν κουλουρά, πότε μιὰ φούχτα ατραγάλια, πότε κανένα μῆλο ἀπὸ τὴ μανάβισσα τοῦ δρόμου.

Καὶ μὲ τί χαρὰ τότε τὰ ἔφερνε στὸ Κατσιβελόπουλο, καὶ τὸ παρηγοροῦσε μὲ τὴν ἀγάπη της. Ἔπειτα ἦταν πρόθυμη καὶ περιποιητικὴ σ' ὅλους. Ἀμέτρητες φορὲς ἔτρεχε στὴ βρύση, ποὺ εἶναι ἔξω ἀπ' τὸν κῆπο τοῦ Ταξιμιοῦ, καὶ γέμιζε τὴ στάμνα της νερό, καὶ ἀφοῦ τελείωνε τὴν ἐργασία της, ἀφοῦ ἔπλενε τὰ κουρελόρρουχά τους, σὲ μιὰ σκάφη κοινὴ ποὺ ἦταν ἔξω ἀπὸ τὸ τσαντήρι της, καὶ ἔπλεναν ὅλες οἱ κατσιβέλες τὰ ροῦχα τους, ἔβρισκε καιρὸ νὰ κουβαλήσῃ νερὸ γιὰ τὴ γρηᾶ τὴν κατσιβέλα, ποὺ δὲ βαστοῦσαν τὰ πόδια της.

Ἔπειτα ὅλο ἔβρισκε νὰ κάνῃ κάτι. Πότε βοηθοῦσε τὴ γυναῖκα τοῦ σιδερᾶ στὶς δουλιές της, πότε βοηθοῦσε μίαν ἄλλη γειτόνισσα ποὺ ἔφερνε λεβάντες νὰ πουλήσῃ. Γυρνοῦσε μαζί της τοὺς δρόμους, καὶ τὴ βοηθοῦσε νὰ πλέκῃ τὶς λεβάντες μικρὰ δεματάκια καὶ νὰ τὶς προσφέρῃ στοὺς διαβάτες γιὰ νὰ τὶς ἀγοράσουν, μὲ τρόπο πολὺ συχνὰ φορτικὸ καὶ κάποτε ἁρπάζοντας τὶς κυρίες ἀπὸ τὰ φορέματά τους. Ἄλλοτε ἔπαιρνε ἕνα καλαθάκι καὶ γόριζε τοὺς δρόμους καὶ σύναζε ὅλα τὰ παλιὰ καρφιὰ καὶ σίδερα ποὺ ἔβρισκε, καὶ τὰ πήγαινε στὸ σιδερά, τὸ γειτονά τους, γιὰ νὰ τῆς δώσῃ ψωμί.

Ἔπειτα εἶχε ἕνα σπίτι ἀρμένικο στὴν Πόλη, ποὺ τοὺς πήγαινε νερὸ καὶ τῆς πλήρωναν μιὰ πεντάρα τὴ στάμνα.

4. *Μεγάλο δυστύχημα βρῆκε τὸν Καραμπάση.*

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει καὶ ἄφηνε, πίσω ἀπ' τὸ λόφο τῶν Ταταούλων, τὸν οὐρανὸ κατακόκκινο σὰ νὰ ἦταν πυρκαϊά.

Ἡ Γκιούλα καθόταν ἀμέριμνη ἔξω ἀπὸ τὸ τσαντήρι τους, καὶ ἔβλεπε πῶς ἄλλαζαν τὰ κόκκινα τὰ χρώματα στὸν οὐρανό.

Ἄξαφνα τῆς φάνηκε πῶς ἄκουσε τὸ ντέφι τοῦ πατέρα της. Τρέχει χαρούμενη καὶ βλέπει τὸν ἀρκουδιάρη τὸν πατέρα της ποὺ ἐρχόταν. Μὰ ἡ Ντουντοῦ σερνόταν στὰ πόδια της, καὶ γιὰ νὰ προχωρήσῃ ἔτρωγε ἀδιάκοπες κλωτσιές.

«Κακὰ χαμπάρια, εἶπε ὁ Καραμπάσης, ἀρρώστησε ἡ Ντουντοῦ μας».

Ἡ Ντουντοῦ ἦταν ἀληθινὰ σὲ κακὴ κατάσταση.

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὰ βιβλία, τὰ τετράδια, τὸ σκολειό,
Φυλαγμένα στὸ μπαούλο τὸ παλιό,
Νᾶχαν στόμα καὶ μιλιὸ νὰ μᾶς μιλοῦν,
Πόσα ὡραῖα δὲν θὰ γνώριζαν νὰ ποῦν!
Γιὰ τὶς σοβαρὲς μικρὲς μορφὲς
Ποὺ διαβάζουν στὸ βιβλίο σκυφτὲς
Νὰ προσέχουν, ὅλο μάτια κι' ὅλο αὐτιὰ
Στὴ δασκάλα ποὺ σιγὰ τοὺς μελετᾶ...
Στὴν αὐλή, γιὰ τὰ παιχνίδια τὰ τρελλά,
Γιὰ τὴν ἀσυννέφιαστη χαρά..
Γιὰ τὴ λύπη αὐτὴ ποὺ μιὰ φορὰ
Τὰ τιμώρησε ἡ Κυρία σκληρά...
Ὤ, πατὲ γιὰ τοὺς καϋμούς μας τοὺς [μεγάλους!
Γιὰ τὰ σχολεῖα μὲ τοὺς πολλοὺς δα- [σκάλους,
Γιὰ τῶν διαγωνισμῶν τὴν ἀγωνία
Ποὺ γράφαμε δειλὰ σὲ μιὰ γωνία,
Τὸ θρίαμβο γιὰ τῶν βαθμῶν τὴ νίκη,
Γιὰ τὸ βραβεῖο ποὺ σὲ μᾶς ἀνήκει!
Γιὰ τ' ἄψυχα ποὺ ὅλο τὸν κόσμο κλεῖ- [ναν,
Ποὺ τὴ γαλήνη γύρω μας ξεχύναν,
Γιὰ τὴ γλυκειὰ χαρὰ ποὺ μᾶς χαρίζαν
Ποὺ τ' ἀγαποῦσαμε καὶ μᾶς γνωρίζαν.
Χρόνια ἀνέφελα, νιάτα, εὐτυχία,
Πῶς μᾶς μιλᾶτε τώρα μ' εἰρωνεία!..
Φύγατε μὲ τὸ πλοῖο κι' εἴσαστε οἱ φίλοι
Ὅπου μᾶς χαιρετοῦν μὲ τὸ μαντήλι.
Καὶ νοιώθουμε πόσο σᾶς ἀγαποῦμε
Τώρα ποὺ πιὰ δὲν θὰ σᾶς ξαναϊδοῦμε.

ΜΑΡΙΑ ΦΑΛΑΓΓΑ

ΤΟ ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΙ

[ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑΚΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΙΗ'.— *Οἱ μέλισσες*

Ὁ μικρὸς Πετράκης, ὁ ξάδερφος τῶν παιδιῶν, πῆρε τὸ βραβεῖο στὴν ἀριθμητική, κι' ὁ πατέρας του, καθὼς τοῦ εἶχε ὑποσχεθεῖ, τὸν ἔστειλε στὴν Ἀθήνα, νὰ περάσῃ κανένα μῆνα μὲ τὰ ξαδέρφια του. Τὸν πῆραν, ἐννοεῖται, στὴ βίλλα τῆς Γλυφάδας κι' ἔτσι ὁ Μπέμπης κι' ἡ Μπέμπα εἶχαν τώρα καλὸ σύντροφο γιὰ τὰ κολύμπια καὶ τὰ παιχνίδια τους.

Μιὰ μέρα, ἀποφάσισαν νὰ πᾶνε ἐκδρομὴ μὲ τὰ πόδια. Ξεκίνησαν ὅλοι μαζί, ὁ μπαμπᾶς, ἡ μαμμά, τὰ τρία παιδιὰ κι' ἡ Μαργαρώ. Εἶχαν σκοπὸ νὰ πᾶνε στὸ χτῆμα κάποιου κουμπάρου τους, τοῦ κὺρ-Μελέτη, νὰ φᾶνε φροῦτα ἀπ' τὰ δέντρα του καὶ νὰ πιοῦν γάλα ἀπ' τὶς ἀγελάδες του. Τὸ χτῆμα αὐτό, μὲ τὸ ἀγρόσπιτό του, ἦταν ἀρκετὰ μακριά. Τὸ βράδυ ὅμως θὰ περνοῦσε ὁ θεῖος-Μιχάλης μὲ τὸ μεγάλο αὐτοκίνητο καὶ θὰ τοὺς ἔπαιρνε νὰ γυρίσουν στὴ βίλλα.

Τὰ παιδιὰ ἔτρεχαν μπροστά. Κάθε τόσο ὅμως σταματοῦσαν, πότε γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν στὴ σκιὰ κανενὸς δέντρου — ἔκανε ἀρκετὴ ζέστη — πότε γιὰ νὰ ἰδοῦν καμμιὰ σαύρα ποὺ λιαζόταν ἢ κανένα μπούρμπουρα ποὺ ἔφτιανε τὸ κουβάρι του. Κυνηγοῦσαν καὶ γαλάζιες πεταλούδες ἢ πράσινες ἀκρίδες, καὶ κάθε τι ποὺ ἔβλεπαν στὴ μεγάλη ἐξοχὴ κινοῦσε τῆν προσοχὴ τους καὶ τὸ θαυμασμό τους.

Πολλὴν ὥρα, ὁ Πετράκης κι' ὁ Μπέμπης στάθηκαν ἀπὸ πάνω ἀπὸ μιὰ μερμηγκοφωλιά. Ἔβλεπαν τὰ μερμήγκια ποὺ ἔμπαιναν φορτωμένα σπόρους κι' ἔβγαιναν ἀδειανὰ γιὰ νὰ βροῦν πάλι καὶ νὰ φορτωθοῦν. Τί δραστήρια ποὺ ἦταν, τί ἐργατικά!

Ὅταν τὸ πρᾶγμα ποὺ κουβαλοῦσαν στὴ φωλιὰ ἦταν πολὺ βαρὺ γιὰ ἕνα μερμήγκι, τὸ κρατοῦσαν δυό, τρία, τέσσερα μαζί. Ἕνα πόδι ἀκρίδας μάλιστα τὸ εἶχαν πιάσει ὁλόγυρα καμμιὰ δεκαριὰ καὶ τὸ ἔσερναν σιγὰ-σιγά, μὲ κόπο κι' ὑπομονὴ μεγάλη.

Μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτά, τὰ παιδιὰ ἔκαμαν τὸ δρόμο χωρὶς νὰ τὸν καταλάβουν. Ἐκεῖ ἀπέξω ἀπὸ τὸ χτῆμα, ἦταν ἕνας παλιὸς τοῖχος, ἀπομεινάρι μάντρας ἢ καλυβόσπιτου ποὺ εἶχε γκρεμιστεῖ. Ὁ Μπέμπης ἄφησε τοὺς ἄλλους καὶ πλησίασε τὸν τοῖχο, γιὰ νὰ ἰδῇ μιὰ σαύρα ποὺ εἶχε χωθεῖ σὲ μιὰ τρύπα. Ἄξαφνα ἄκουσε κοντά του ἕναν παράξενο θόρυβο ποὺ ποτὲ του δὲν εἶχε ἀκούσει παρόμοιο. Γύρισε, περίεργος νὰ ἰδῇ. Ἐκεῖ δίπλα ἦταν ἕνα ψηλὸ δέντρο μὲ μιὰ μεγάλη κουφάλα στὸν κορμό.

Κι' ἀπέξω ἀπ' αὐτὴ τὴν κουφάλα κρεμόταν σὰ σταφύλι ἕνα σμάρι ἀπὸ μέλισσες. Αὐτὸ βομβοῦσε. Πολλὲς μέλισσες ἔμπαιναν μέσα στὴν κουφάλα καὶ ξανάβγαιναν. Φαίνεται πῶς τὴν εἶχαν διαλέξει γιὰ κατοικία καὶ τὴ συγύριζαν γιὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν.

Ὁ Μπέμπης ἔμεινε ἔκθαμβος. Ποτέ του δὲν εἶχε ἰδεῖ τόσες μέλισσες μαζί. Τὸ κουβάρι ποὺ σχημάτιζαν τοῦ φάνηκε ἀπὸ τὰ πιὸ περίεργα πράγ-

ματα τοῦ κόσμου. Καὶ πλησίασε γιὰ τὰ τὸ ἰδῇ, νὰ τὸ παρατηρήσῃ καλύτερα.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὸν βρῆκε ἡ Μαργαρώ, ποὺ τὸν γύρευε· (οἱ ἄλλοι εἶχαν μπεῖ στὸ χτῆμα καὶ μόνο τὸ Σκαλιστήρι ἔλειπε).

— Μή! τοῦ φώναξε· μὴν πλησιάζετε τὶς μέλισσες! θὰ σᾶς κεντρίσουν!

— Μὴ φοβᾶσαι, εἶπε ὁ Μπέμπης, ἔχω τὸ καμτσίκι μου καὶ τὶς διώχνω.

— Γιὰ τὸ Θεό, μὴ τὶς *πειράξετε! Θὰ τὶς θυμώσετε καὶ θὰ σᾶς ριχτοῦν ὅλες μαζί!*

Κι' ἡ Μαργαρὼ τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι γιὰ νὰ τὸν τραβήξῃ. Ὁ Μπέμπης τότε—ἔτσι τοῦ ἦρθε—ἔδωσε μιὰ καμτσικιὰ πάνω στὸ σιμάρι καί, ἀφίνοντας τὴ Μαργαρώ, τὄβαλε στὰ πόδια. Φυσικά, οἱ μέλισσες, θυμωμένες, τὸν κυνήγησαν. Ἀλλὰ ὁ Μπέμπης ἔτρεχε πολύ. Οὔτε κοίταζε πίσω του νὰ ἰδῇ τί ἔκανε ἡ Μαργαρώ. Καὶ πρὶν τὸν φτάσῃ καμμιὰ μέλισσα γιὰ νὰ τὸν κεντρίσῃ, πρόφτασε αὐτὸς καὶ μπῆκε στὸ χτῆμα, ἔτρεξε ὥς τὸ ἀγρόσπιτο, τρύπωσε μέσα κι' ἔκλεισε τὴν πόρτα.

«Γλύτωσα! εἶπε μέσα του· ποῦ νὰ μποῦν ἐδῶ οἱ μέλισσες!»

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Ο ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΒΙΝΣΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ LAURIE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὅλ' αὐτὰ ὁ Κάζης τὰ ἤξερε ἀπὸ καιρό. Ποτὲ ὅμως δὲν περίμενε νὰ βρεθῇ μιὰ μέρα ἀντιμέτωπος μὲ τὸ Ρανᾶ, στὴ μέση τοῦ τρικυμισμένου ὠκεανοῦ, γιὰ νὰ μάθῃ πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ μυστηριώδης ἐχθρός, ὁ κακοῦργος ποὺ γύρευε, καὶ νὰ τὸν ἰδῇ νὰ ρίχνεται ἀπὸ τοὺς ναῦτες στὰ κύματα, γιὰ νὰ βρῇ τὸν οἰκτρὸ θάνατο ποὺ τοῦ ἄξιζε!

Ἕνα μόνο πρᾶγμα δὲν μποροῦσε ἀκόμα νὰ καταλάβῃ ὁ Κάζης: γιὰ ποιὸ λόγο ὁ Ρανᾶ μισοῦσε τόσο τὸ συνταγματάρχη Ροβινσῶν καὶ τὰ παιδιά του, καὶ γιατί, γιὰ νὰ τοὺς ἐξοντώσῃ, μεταχειριζόταν παράξενα μέσα, ἐπικίνδυνα καὶ γι' αὐτὸν τὸν ἴδιο.

Αὐτὰ συλλογιζόμενος, ὁ παλιὸς στρατιώτης ἀποκοιμήθηκε κατάκοπος. Καὶ κοιμόταν τρεῖς ὧρες, ὅταν μιὰ δυνατὴ κραυγὴ τὸν ξύπνισε.

— Γῆ! κύριε πλοίαρχε, ἴδέστε!.. γῆ! φώναζε ὁ Παῦλος δείχνοντας χαμηλὰ στὸν ὁρίζοντα, ὅπου φαινόταν ἀμυδρὰ μιὰ κυματιστὴ μαύρη γραμμή. Ὁ πλοίαρχος πῆρε τὰ γυαλιά του, κοίταξε κι' εἶπε μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε λίγο ἀπὸ συγκίνηση:

— Ναί, μοῦ φαίνεται πὼς βλέπω κι' ἐγὼ γῆ... Μακάρι νὰ μὴν εἶναι ὀπτικὴ ἀπάτη!

Ἀλλὰ ὄχι, δὲν ἦταν. Ὅσο ἡ βάρκα προχωροῦσε — κι' ὁ ἄνεμος τὴν ἔκανε νὰ τρέχῃ πολὺ γρήγορα — ἡ γραμμὴ ἐκείνη μαύριζε περισσότερο καὶ κάθε ἀμφιβολία διαλυόταν. Μπροστά τους ἦταν ξηρά. Σὲ λίγο, μὲ τὰ γυαλιά, ἄρχισαν νὰ διακρίνουν βράχους, κοιλάδες κι' ὕστερα δέντρα.

Στὴ χαρά του, ὁ Παῦλος θέλησε νὰ ξυπνήσῃ τὸν πατέρα του, τὰ παιδιὰ καὶ τὴν κυρία Ὀμόλλοῦ. Ἀλλὰ ὁ πλοίαρχος Μανκαρὼ τὸν ἐμπόδισε.

— Περίμενε ἀκόμα, τοῦ εἶπε μὲ πικρὸ χαμόγελο. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν θὰ μπορέσουμε νὰ προσαράξουμε. Καὶ μοῦ φαίνεται πὼς εἶναι πολὺ δύσκολο!

Κι' ἔδειξε τὴν πρώρα τῆς βάρκας ποὺ ἡ διεύθυνσή της, παράλληλη πρὸς τὴ φορὰ τοῦ ἀνέμου, σχημάτιζε μὲ τὴ γραμμὴ τῆς ξηρᾶς γωνία 30 περίπου μοιρῶν. Τὸ σύμπτωμα ἦταν ἀνησυχαστικό. Κι' ὅσο προχωροῦσαν, τόσο ἡ γωνία μίκραινε καὶ τόσο ἡ ξηρὰ φαινόταν νὰ ἀπομακρύνεται πρὸς τὰ δεξιά. Ἀδύνατο νὰ γυρίσουν τὴν πρώρα κατ' αὐτὴν καὶ νὰ φτάσουν μὲ τὰ κουπιά. Ἂν δὲν ἀκολουθοῦσε τὴ φορὰ τοῦ ἀνέμου, ἡ βάρκα θὰ βούλιαζε.

Ἔτσι μακραίνοντας ὁλοένα, ἔχασαν σὲ λίγο τὴν ξηρὰ ἀπὸ μπροστά τους. Δὲν φαινόταν πιὰ παρὰ ἕνα σημεῖο σχεδὸν πρὸς τὴν πρύμη, ποὺ ὕστερ' ἀπὸ πέντε λεπτὰ χάθηκε κι' αὐτό.

Ὁ Παῦλος δάγκανε τὰ χέρια του. Νὰ εἶναι τόσο κοντὰ σὲ μιὰ ξηρὰ καὶ νὰ μὴ μποροῦν νὰ φτάσουν!

Ὁ πλοίαρχος Μανκαρύ, ἀτάραχος μ' ὅλη του τὴ θλίψη, κρατοῦσε διαρκῶς τὴ βάρκα στὴ διεύθυνση τοῦ ἀνέμου.

—Ἂν τὸ σημεῖο ἐκεῖνο δὲν εἶναι ἀκρωτήρι, ἔλεγε, δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζουμε τίποτα. Ἂν εἶναι, ὑπάρχει ἀκόμα ἐλπίδα...

Ναί, ἦταν ἀκρωτήρι! Καὶ μεγάλο μάλιστα. Μόλις ἡ βάρκα τὸ ἄφησε πίσω της, ἀμέσως ἡ θάλασσα ἄλλαξε ὄψη. Τὰ κύματα τώρα ἔφευγαν πρὸς τὸ νοτιά, καὶ πρὸς τὴ δύση ἡ θάλασσα ἁπλωνόταν σχεδὸν γαλήνια.

— Ἔ, τώρα μπορεῖς νὰ τοὺς ξυπνήσῃς ὅλους! φώναξε στὸν Παῦλο ὁ πλοίαρχος, γυρίζοντας τὸ τιμόνι μὲ πολλὴ τέχνη γιὰ ν' ἀλλάξῃ τὴ διεύθυνση τῆς βάρκας καὶ νὰ τὴν κάμῃ νὰ μπῇ στὴ ζώνη τῆς γαλήνης.

Σ' αὐτὸ τὸν βοηθοῦσε σημαντικὰ κι' ἕνα ρεῦμα ποὺ διευθυνόταν πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ διακρινόταν ἀπὸ τὸ ἰδιαίτερο χρῶμα τοῦ νεροῦ.

Δὲν πέρασε οὔτ' ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας κι' ἡ βάρκα μπῆκε σ' ἕναν ὡραῖο ὅρμο κι' ἄραξε σὲ μιὰν ἀμμώδη παραλία.

ΙΔ'.

Στὴν ξηρὰ

Ἡ ὥρα ἦταν δυὸ μετὰ τὸ μεσημέρι ὅταν ἔγινε ἡ ἀποβίβαση. Δὲν ἦταν καὶ τόσο δύσκολη. Κι' ὁ πιὸ ἐξαντλημένος ἐπιβάτης ξαναβρῆκε μιὰ στιγμὴ τὴ δύναμη ποὺ χρειαζόταν γιὰ νὰ πηδήσῃ στὴν ξηρά, ἢ νὰ ποῦμε καλύτερα, στὸ νερὸ — ποὺ εἶχε βάθος μόνο τριάντα ἢ σαράντα ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου — γιατὶ ἡ βάρκα εἶχε καθήσει στὸν ἄμμο καμμιὰ εἰκοσαριὰ βήματα ἀπὸ τὴν ἀκτή. Ἀλλὰ τί τοὺς ἔμελε τώρα ἂν θὰ βρεχόταν! Ἀκόμη κι' ἡ κυρία Ὀμόλλοῦ, κι' ἡ Ἀνθή, ἀρνήθηκαν τὴ βοήθεια τοῦ Παύλου καὶ τῶν ναυτῶν, ποὺ ἤθελαν νὰ τὶς σηκώσουν στὰ χέρια. Βιαζόνταν, ἀνυπομονοῦσαν νὰ αἰσταν-θοῦν τὸ στερεὸ ἔδαφος κάτω ἀπ' τὰ πόδια τους· καὶ μόλις τὸ πάτησαν, πῆραν ἀπ' αὐτὸ καινούργια δύναμη σὰν τὸν μυθικὸ Ἀνταῖο. Οἱ κατακουρασμένοι, οἱ λιμασμένοι, οἱ ἑτοιμοθάνατοι ἐκεῖνοι ἄρχισαν νὰ τρέχουν καὶ νὰ σκιρτοῦν στὴν παραλία σὰν παιδιὰ ποὺ βγαίνουν ἀπ' τὸ σχολειό. Θέλεγες πὼς ἤθελαν νὰ πείσουν τὸν ἑαυτό τους, πιάνοντας ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερο χῶρο, πὼς δὲν ἦταν θύματα αὐταπάτης, πὼς πατοῦσαν ἐπιτέλους ἀληθινὴ ξηρά, σωσμένοι ἀπὸ τὰ δηφάγα ἐκεῖνα κύματα ποὺ ἐξακολουθοῦσαν νὰ μουγγρίζουν μακρυὰ στὸ πέλαγος, καὶ γλυτωμένοι ἀπὸ τὸ φοβερὸ θάνατο τῆς δίψας ποὺ τοὺς εἶχε προετοιμάσει ὁ Ρανᾶ.

Καὶ τὸ πρῶτο ποὺ ἔκαμαν ἦταν νὰ πιοῦν, ἀπὸ ἕνα ρυάκι ποὺ κατέβαινε κελαρύζοντας ἀπὸ τοὺς κοντινοὺς λόφους στὴ θάλασσα, νὰ πιοῦν σὰ νὰ εἶχαν νὰ βάλουν στὸ στόμα τους νερὸ ἕνα μῆνα, σὰ νὰ τοὺς εἶχε βασανίσει κιόλα ἡ δίψα κι' ὄχι ἁπλῶς καὶ μόνον ὁ φόβος της. Ὕστερα ἀγκαλιάσθηκαν καὶ φιλήθηκαν, συγχαίροντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον γιὰ τὴ σωτηρία, καὶ γέλασαν, καὶ φώναξαν, καὶ κοίταξαν μὲ χαρὰ τὴν καταπράσινη βουνοσειρὰ ποὺ τριγύριζε τὸν ὅρμο.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΤΡΙΚΥΜΙΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΗΣ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ

...Εἶχε ἀλλάξει καὶ ὄψη καὶ χρῶμα ὁ ἥλιος τῆς Ἰσλανδίας, κι' ἄρχιζε τὴν καινούργια μέρα μὲ ἕνα πρωϊ πληχτικό. Χωρὶς πιὰ ἐκεῖνο τὸ μαγνάδι ποὺ τὸν σκέπαζε, ἔρριχνε τὶς μεγάλες ἀχτίδες του ποὺ διαπερνοῦσαν τὸν οὐρανὸ σὰν βλήματα, ἀναγγέλλοντας τὴν κακοκαιρία ποὺ σίμωνε.

Ἔκανε καλοκαιρίες ἀπὸ κάμποσες μέρες τώρα, αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ. Τἀγεράκι φυσοῦσε πάνου ἀπ' τὰ καράβια, ποὺταν συναγμένα κεῖ, σὰν νὰ κατάλάβαινε πὼς ἔπρεπε νὰ τὰ σκορπίσῃ, νὰ φύγουν ἀπ' αὐτὲς τὶς θάλασσες. Κι' ἐκεῖνα ἄρχισαν νὰ σκορπίζουνται, νὰ φεύγουν, σὰ στρατὸς ποὺ τρέπεται σὲ φυγή, μπροστὰ ἀπ' τὴ φοβέρα τῆ γραμμένη στ' ἀγέρι, ποὺ γι' αὐτὴν δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ γελαστοῦν.

Κι' ἐκεῖνο φύσαγε ὁλοένα πιὸ δυνατά, κάνοντας νὰ περνάῃ ἕνα ρίγος ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους κι' ἀπ' τὰ καράβια.

Τὰ κύματα, μικρὰ ἀκόμα, βαλνόνταν νὰ τρέχουν τῶνα ὕστερ' ἀπ' τἄλλο, νὰ μαζεύουνται. Στὴν ἀρχὴ ἀσπρολογοῦσαν ἀπδνα λευκὸν ἀφρὸ π' ἁπλωνόταν στὴν ἐπιφάνειά τους· μένα χοχλάκισμα ὕστερα, ἔβγαζαν καπνούς, λὲς καὶ τὸ νερὸ ἔβραζε, λὲς καὶ καιγόταν. Κι' ὁ διαπεραστικὸς κρότος ἀπ' ὅλα αὐτὰ αὔξαινε ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα.

Στὰ καράβια δὲν σκεφτόνταν πιὰ τὸ ψάρεμα, τοὺς κρατοῦσε ἀπασχολημένους ἡ κυβέρνηση τοῦ πλοίου. Τὰ δίχτυα τἄχαν τραβήξει ἀπὸ πολλὲς μέρες. Καὶ βιάζονταν ὅλοι τους νὰ φύγουν—ἄλλοι γιὰ νὰ προκάμουν νὰ βροῦν καταφύγιο στὰ φιόρδ, ἄλλοι προτιμώντας νὰ περάσουν τὴ δυτικὴ ἄκρη τῆς Ἰσλανδίας, ἐπειδὴ ἔβρισκαν πιὸ σίγουρο νὰ τραβήξουν στάνοιχτὰ καὶ νἄχουν μπροστά τους ἀδειανὸ χῶρο γιὰ νἀρμενίζουν μὲ πρίμο τὸν ἀγέρα. Βλέπονταν ἀκόμα ἀναμεταξύ τους. Ἐδῶ καὶ κεῖ, ἀνάμεσα ἀπ' τὰ βαθουλώματα ποὔκαναν τὰ κύματα, πρόβαλλαν πανιά, μικρὰ βρεμένα πανάκια, κουρασμένα, ποὺ ἔφευγαν, μὰ ποὺ κρατιόνταν μ' ὅλα ταῦτα ὄρθια, σὰν καὶ κεῖνα τὰ παιχνίδια τῶν παιδιῶν ἀπὸ κουφοξυλιὰ ποὺ τὰ βάζει κανεὶς πλαγιαστά, φυσώντας ἀπὸ πάνου, κι' αὐτὰ πάντα σηκώνονται.

Ἡ μεγάλη ἀχλὺ ἀπ' τὰ σύννεφα ποὺ ἦταν πυκνωμένα στὰ δυτικὰ τοῦ ὁρίζοντα, ὅμοια μὲ σκοτεινὸ νησί, ἄρχισε τώρα ν' ἀραιώνῃ ἀπ' τ' ἀπάνου μέρος καὶ τὰ κουρέλια τῆς σκορπίζονταν στὰ οὐρανοθέμελα. Φαινόνταν ἀνεξάντλητη αὐτὴ ἡ ἀχλύ: τ' ἀγέρι τὴν ἅπλωνε, τὴ μάκραινε, τὴν τέντωνε κάνοντας νὰ ξετυλίγουνται ἀπ' αὐτὴν ἀτέλειωτα σκοτεινὲς κουρτίνες, καὶ τὶς ξεδίπλωνε στὸν κιτρινιασμένον οὐρανό, ποὔχε πάρει μιὰ χλωμάδα κρύα.

Κι' ὁλοένα δυνάμωνε αὐτὸ τὸ φύσημα ποὺ τάραζε ὅλα τὰ πράματα.

Τὸ θωρηχτὸ εἶχε φύγει κατὰ τὰ λιμάνια τῆς Ἰσλανδίας· κι' οἱ ψαράδες εἶχαν μείνει ὁλομόναχοι πάνου σ' αὐτὴ τὴν ταραγμένη θάλασσα ποὺ ἔπαιρνε, μιὰν ἄγρια θωριά. Βιάζονταν νὰ κάμουν τὶς ἑτοιμασίες τους γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς τρικυμίας. Κι' ἡ ἀπόσταση ἀνάμεσά τους μεγάλωνε, ὥς ὅτου τὸ ἕνα καράβι ἔχανε τἄλλο.

Τὰ κύματα, γεμάτα στροβίλους, ἐξακολουθοῦσαν νὰ τρέχουν, ὕστερα νὰ ἑνώνουνται, ν' ἁρπάζουνται γιὰ νὰ γίνουν πιὸ ψηλά, καὶ τὰ κενὰ μεταξύ τους ὅσο πάει βαθούλωναν περισσότερο.

Σὲ λίγες ὧρες ὅλα ἦταν ἀνακατεμένα, ὅλα ὀργωμένα σ' αὐτὴ τὴν ἔχταση ποὺ τὴν περασμένη ἦταν τόσο γαλήνια, κι' ἀντὶ ἀπ' τὴν ἡσυχία ποὺ βασίλευε πρίν, γινόταν ἕνα σαλαγητὸ ποὺ σὲ ξεκούφαινε. Μεταμόρφωση ποῦχε γίνει ἀσυνείδητα, ἀνώφελα καὶ πόσο ἀπότομα!.. Γιὰ ποιὸ σκοπὸ ὅλα αὐτά;..

Τὰ σύννεφα ἔπαψαν νὰ ξεδιπλώνουνται στὸν ἀέρα. Κι' ἐρχόνταν πάντα ἀπ' τὰ δυτικά, βαλνόνταν τὸ ἕνα πάνου στἄλλο. Βιαστικά, γοργά, σκοτεινιάζοντας τὰ πάντα. Μόνο κάποιες κίτρινες σχισμαδιὲς εἶχαν μείνει, ἀπ' ὅπου ὁ ἥλιος ἔστελνε τὶς στερνές του ἀχτίδες δέσμες-δέσμες. Καὶ τὰ νερά, πρασινωπὰ τώρα, λεύκαζαν ὁλοένα περισσότερο ἀπὸ ἄσπρους ἀφρούς...

Ὁ οὐρανὸς εἶχε σκοτεινιάσει σχεδὸν ὁλότελα, ἕνας θόλος μουντὸς ποὺ σοῦ πλάκωνε τὸ στῆθος μὲ κάτι καρδουνιὲς μαῦρες ἀπάνου, ποὔταν ὅμοιες μὲ λεκέδες. Ὅλα μαζὶ μοιάζανε μ' ἕναν ἀκίνητο τροῦλο, κι' ἔπρεπε νὰ καιτάξῃς προσεχτικὰ γιὰ νὰ καταλάβῃς πῶς στἀλήθεια τὰ πάντα κεῖ πάνου βρισκόνταν σ' ἕναν ἀδιάκοπον ἴλιγγο: μεγάλες γρίζες γάζες ποὺ βιάζονταν νὰ διαβοῦν κι' ἀδιάκοπα ἔπαιρναν τὴ θέση τους ἄλλες ποὺ ἐρχόνταν ἀπ' τὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντα, σκοῦρες κουρτίνες ποὺ ξετυλίγονταν, σὰν ἀπὸ ἕνα κύλινδρο, δίχως τελειωμό...

Στὰ βαθουλώματα ποὔκαναν τὰ κύματα, ἔβλεπες ἕνα ἀσβολερὸ μαῦρο, καὶ σὰν περνοῦσε τὸ ἕνα κῦμα, θωροῦσες νἄρχεται ἀπὸ πίσω του τ' ἄλλο· τἄλλο ἀκόμα μεγαλύτερο, ποὺ ὑψωνόταν διάφανο καὶ πρασινωπό, ποὺ βιαζόταν νὰ σιμώσῃ στριφογυρίζοντας μανιασμένα...

Τὰ κύματα πάντα μεγάλωναν. Διαδεχόνταν τὸ ἕνα τ' ἄλλο ὁλοένα πιὸ πελώρια, σὰ μεγάλες ὀροσειρὲς ποὺ τὰ πλατώματά τους σὲ φόβιζαν. Κι' ὅλη αὐτὴ ἡ ἐξώφρενικὴ κίνηση αὔξαινε κάτου ἀπὸ ἕναν οὐρανὸ ποὺ διαρκῶς μαύριζε, ἀνάμεσα ἀπὸ μιὰ χλαλοὴ ποὺ διαρκῶς δυνάμωνε.

Τώρα δὲν ἔβλεπες πιὰ τίποτα γύρω σου, λίγες ἑκατοντάδες μέτρα, κι' ὕστερα σοῦ φαινόνταν πὼς ὅλα τελείωναν σὲ σκοτεινιασμένες κορφές, ποὺ ὑψωνόνταν κρύβοντας τὴ θέα. Θαρρεῖς καὶ βρισκόσουν στὴ μέση ἀπὸ μιὰ σκηνὴ ποὺ φαινόταν περιορισμένη, μ' ὅλο ποὺ ἀδιάκοπα ἄλλαζε. Κι' ὅλα τὰ πράματα ἦταν πνιγμένα σ' ἕνα εἶδος ἀπὸ νερένιο καπνό, ποὺ ἔτρεχε σὰ σύνεφο, μ' ἐξαιρετικὴ γρηγοράδα, πάνου σ' ὅλη τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας.

Μ' ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μιὰ ἀστραπὴ λαμπάδιαζε κατὰ τὰ βορειοδυτικά. Ἕνα φέγγος ἔφτανε ἀπ' τὸν ὁρίζοντα. Ἕνα σερνάμενο ἀντίφεγγο, ποὔκανε νὰ φαίνεται πιὸ μαῦρος ὁ θόλος τ' οὐρανοῦ, χυνόταν πάνου στὶς λευκὲς κορφὲς ποὺ σαλεύανε... Αὐτὰ τἀπόμακρα ὁράματα σοῦσφιγγαν τὴν καρδιὰ πιὸ πολύ, γιατὶ σοῦ ἔδιναν νὰ καταλάβῃς πὼς παντοῦ ἁπλωνόταν τὸ ἴδιο χάος, ἡ ἴδια μανία, ὥς πίσω ἀπ' αὐτοὺς τοὺς μεγάλους, ἀδειανοὺς ὁρίζοντες καὶ πιὸ μακρυά, στ' ἄπειρο.

Ἕνας θρῆνος, σὰν κάποιου γίγαντα, ἔβγαινε ἀπ' ὅλα τὰ πράματα, κι' ἔμοιαζε μὲ πρελούντιο μιᾶς ἀποκάλυψης, ρίχνοντας τὴ φρίκη τῆς συντέλειας. Καὶ μποροῦσες σ' αὐτὸν νὰ διακρίνῃς μόριες φωνές: ἀπὸ ψηλὰ ἐρχόνταν, διαπεραστικὲς ἢ βαρειές, ποὺ φαινόνταν σὰ νἄρχουνται ἀπὸ μακρυά· ἦταν τἀγέρι, ἡ μεγάλη ψυχὴ αὐτῆς τῆς σύγχυσης, ἡ ἀόρατη δύναμη ποὺ κυβερνοῦσε τὰ πάντα. Σοῦ ἔκανε φόβο, μὰ ἦταν κι' ἄλλοι κρότοι πιὸ κοντινοί, πιὸ ὁλικοί, πιὸ πολὺ ἀπειλῶντας νὰ συντρίψουν, ποὺ ἔκαναν τὸ νερὸ νὰ στροβιλίζεται, νὰ κοχλακίζῃ σὰ νὰ κουφόβραζε πάνου σ' ἀνθρακιά...

Τὰ κύματα γινόνταν ὅλο καὶ πιὸ ψηλά, πιὸ ἐξωφρενικὰ ψηλά, κι' ὕστερα κομματιάζονταν. Ἔβλεπες τὰ μεγάλα πράσινα κουρέλια τους ἀπὸ νερὸ ποὺ ὁ ἀγέρας τὸ σκόρπιζε παντοῦ.

Κι' ἦρθε στιγμὴ ποὺ δὲν ξεχώριζες τίποτα ἐξαιτίας ἀπ' τὸ λευκὸ

ἀφρὸ ποὺ σκέπαζε τὰ πάντα. Κι' ἅμα τἀγέρι μούγγριζε δυνατώτερα, τὸν ἔβλεπες νὰ τρέχῃ σὲ στροβίλους πιὸ πυκνοὺς—ὅπως τὸ καλοκαῖρι ἡ σκόνη στοὺς δρόμους. Μιὰ χοντρὴ βροχή, ποὺ ἄρχισε, ἔπεφτε ἐντελῶς πλάγια. δριζόντια. Κι' ὅλα μαζὶ σφύριζαν, μαστίγιζαν, πλήγωναν σὰ βούρδουλας...

(Pierre Loti) ΚΩΝΣΤ. Χ. ΓΡΟΛΛΙΟΣ

Ο ΑΣΠΡΟΣ ΛΥΚΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἐπιτέλους τὸ μάτι του ξεχώρισε ἀπὸ μακρυὰ ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς φυλλωσιὲς τῶν δένδρων, μερικὲς στέγες ἀπὸ κόκκινα κεραμίδια, πιὸ ψηλὲς καὶ πιὸ καλοχτισμένες ἀπὸ τὶς καλαμένιες σκεπὲς τῶν ἀνναμίτικων σπιτιῶν.

Δίχως ἄλλο πλησίαζε ἕνα ἀρκετὰ μεγάλο χωριὸ ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ-ναι ἄλλο ἀπὸ τὸ Πού-Τό.

Τὸ ἀντίκρυσμα τῶν σπιτιῶν αὐτῶν τοῦ ξανάδωσε τὸ θάρρος του τὴ στιγμὴ ποὺ, ὁλότελα ἐξαντλημένος, ἦταν ἕτοιμος νὰ σωριαστῇ ἐπάνω στὸ ὑγρὸ γρασίδι. Ἔβαλε κουράγιο, βαστάχθηκε καὶ ἔφθασε στὸ χωριό.

Ἐκεῖ τὸν περίμενε μιὰ εὐχάριστη ἔκπληξη.

Ἕνας νεαρὸς Γάλλος ἀξιωματικὸς ἐρχόταν πρὸς τὸ μέρος του, ἀκολουθούμενος ἀπὸ δυὸ-τρεῖς ἄλλους. Ὅλοι τους φαροῦσαν ἀδιάβροχα ἐξ αἰτίας τῆς βροχῆς. Βλέποντας αὐτὸν τὸν ἀξιωματικό, ὁ Ντενῆ τὸν θυμήθηκε ἀμέσως. Ἦταν ἕνας ὑπολοχαγὸς ποὺ εἶχε ἔρθει ἀπ' τὴ Γαλλία στὸ Τογκῖνο μαζί τους, μὲ τὸ ἴδιο πλοῖο, ὁ ὑπολοχαγὸς Ξαβιὲ Λενουάρ τοῦ ἀποικιακοῦ πεζικοῦ, προσωρινὰ ἀποσπασμένος στὴ στρατιωτικὴ ἀεροπορία καὶ ἀπεσταλμένος στὸ Τογκῖνον ὡς ἀεροπόρος.

Τί γύρευε στὸ Πού-Τό;

Ὁ Ντενῆ ἔνιωσε τέτοια ἔκπληξη βλέποντάς τον, ὥστε ἔμεινε καθηλωμένος στὴ θέση του. Τότε, καθὼς περνοῦσε ἀπὸ μπροστά του ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ πέταξε μιὰ δεκάρα, πέρνοντάς τον δίχως ἄλλο γιὰ κανένα ζητιανάκι ντόπιο, ποὺ κάποιος εὐσπλαχνικὸς εὐρωπαῖος τοῦ εἶχε δώσει ἕνα κοστούμι ροῦχα γιὰ νὰ σκεπάσῃ τὴ γύμνια του.

Ὁ Ντενῆ δὲν παρεξήγησε αὐτὸ τὸ κίνημα. Στὴν κατάσταση ποὺ βρισκόταν θὰ δεχόταν χωρὶς καμμιὰ ντροπὴ ἕνα πιάτο ζεστὸ φαΐ καὶ μιὰ στεγνὴ ἀλλαξιά, ἔστω κι' ἂν τοῦ τὰ ἔδιναν γιὰ ἐλεημοσύνη.

Ἐγέλασε λοιπὸν γιὰ τὴν παρεξήγηση καὶ φώναξε εὔθυμα:

— Κύριε Λενουάρ, κύριε Λενουάρ! Μιὰ στιγμή, σᾶς παρακαλῶ!

Ὁ ὑπολοχαγὸς γύρισε τὸ κεφάλι του χωρὶς νὰ κρύψῃ τὴν ἔκπληξή του.

—Ὡραῖους φίλους ἔχεις, ἔκαναν γελῶντας οἱ συνάδελφοί του.

— Ποιὸς εἶσθε, τί μὲ θέλετε; ρώτησε ὁ ὑπολοχαγός.

Ὁ Ντενῆ εἶπε τ' ὄνομά του, μὰ βρισκόταν σὲ τέτοια χάλια, ποὺ κι' ὁ πατέρας του ἀκόμη ὁ ἴδιος θὰ δυσκολευόταν νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ κάτω ἀπὸ τὶς λάσπες ποὺ τὸν σκέπαζαν ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ νύχια. Δὲν κατόρθωσε λοιπὸν νὰ πείσῃ τὸν ὑπολοχαγὸ γιὰ τὴν ταυτότητά του παρὰ ἀφοῦ τοῦ ὑπενθύμισε μερικὰ περιστατικὰ τοῦ ταξιδιοῦ τους καὶ τοῦ ἐξιστόρησε μὲ λίγα λόγια τὶς δραματικὲς περιπέτειές του.

Μόλις ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς ἐπείσθηκε πὼς ὅσα τοῦ ἔλεγε ὁ μικρὸς ἀλήτης ἦταν ἀλήθεια, τὸν παρέλαβε ἀμέσως κι' ἀνέλαβε μόνος του νὰ φροντίσῃ γι' αὐτόν.

Κρατώντας τον ἀπὸ τὸ χέρι, τὸν πῆγε στὴ λέσχη τῶν ἀξιωματικῶν καὶ δὲν ἡσύχασε παρὰ μονάχα ὅταν ἑτοίμασαν τοῦ παιδιοῦ ἕνα ζεστὸ μπάνιο καὶ τοῦ ἔδωσαν ἀσπρόρρουχα ν' ἀλλάξῃ κι' ἕνα κοστούμι στὰ μέτρα του, καὶ τοῦ σερβίρησαν κι' ἕνα πλούσιο πρόγευμα.

Πλυμένος, ἀλλαγμένος, φρεσκαρισμένος, μ' ἕνα λόγο ἔχοντας συνέλθει ἐντελῶς, ὁ Ντενῆ μπόρεσε ἐπιτέλους νὰ διηγηθῇ στὸν προστάτη του τὴν ὀδύσσειά του μ' ὅλες της τὶς λεπτομέρειες.

— Πᾶμε ἀμέσως νὰ ἰδοῦμε τὸν φρούραρχο, εἶπε ὁ ὑπολοχαγός.

Κι' ὁδήγησε τὸν Ντενῆ στὸν λοχαγό του, ἕνα λαμπρὸ ἄνθρωπο ποὺ ἔδειξε μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ ὅλη αὐτὴ τὴν ὑπόθεση καὶ ὑποσχέθηκε νὰ κάνῃ ἀμέσως τὶς ἀπαραίτητες ἐνέργειες.

— Πολὺ φοβᾶμαι πὼς αὐτοὶ οἱ κακοῦργοι θὰ ἔχουν φύγει πιὰ ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ εἶχαν ἀράξει καὶ θὰ βρίσκονται κιόλας μακρυά. Ὁπωσδήποτε ὅμως ἐγὼ θὰ στείλω καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἕνα ἀπόσπασμα. Ἐν τῷ μεταξὺ θὰ τηλεγραφήσουμε ἀμέσως σ' ὅλα τὰ φυλάκια τοῦ ποταμοῦ γιὰ νὰ ἔχουν τὸ νοῦ τους μήπως περάσῃ ἡ μαούνα μπροστά τους καὶ τοὺς ξεφύγῃ.

«Ὁ ὑπολοχαγὸς Λενουὰρ ὁδήγησε τὸν Ντενῆ στὸ λοχαγό του».
(Σελ. 294, στ. γ'.)

— Μιὰ καὶ βρισκόσαστε ἐδῶ, συντάξετε ἐσεῖς τὸ τηλεγράφημα ἀντὶ γιὰ μένα, Λενουάρ, καὶ στεῖλτε το ἀμέσως. Τηλεγραφήστε γρήγορα στὸ Χανόϊ καὶ στὸ Γιὲν-Μπάϋ. Πρέπει νὰ καθησυχάσουμε τὴν κυρία Ντελαλὰντ καὶ νὰ συνεννοηθοῦμε μὲ τὸν κύριο διοικητή. Ἐγὼ θὰ ἐνεργήσω τώρα ἀμέσως γιὰ νὰ ἑτοιμασθῇ τὸ ἀπόσπασμα.

Ὁ Ντενῆ, παρ' ὅλη τὴν κούραση ποὺ αἰσθανόταν, ἐπέμενε νὰ συνοδεύσῃ τὸν Λενουὰρ στὸ τηλεγραφεῖο.

Στὸ δρόμο ὁ νεαρὸς ὑπολοχαγὸς τοῦ ἐξήγησε γιὰ ποιὸ λόγο βρισκόταν στὸ Πού-Τό. Ἡ παρουσία του ἐκεῖ ἦταν ἐντελῶς τυχαία καὶ ὀφειλόταν, σὲ μιὰ μικρὴ βλάβη τῆς μηχανῆς του.

— Γιατὶ καὶ τὸ ἀεροπλάνο μου εἶναι ἐδῶ, πρόσθεσε. Ἐρχόμουν ἀπὸ τὸ Χανόϊ καὶ πήγαινα στὸ Γιὲν-Κουάγκ. Χθὲς ἔκανα τὸν πρῶτο μου σταθμὸ στὸ Βιέτρι, ὁμαλότατα. Σήμερα ὅμως ἡ βροχὴ καὶ ἡ ὁμίχλη μ' ἔκαναν νὰ λοξοδρομήσω κάπως. Ὕστερα ἄρχισε ὁ μοτὲρ νὰ μὴ δουλεύῃ καὶ τόσο καλά, καὶ μόλις πρόφθασα νὰ προσγειωθῶ στὸ Πού-Τό. Λίγο ἀκόμη καὶ θἄπεφτα στὸ ποτάμι. Ἀλλὰ ὡστόσο εὐλογῶ αὐτὴ τὴ μικρὴ ἀτυχία. Ἂν δὲν μοῦ παρουσιαζόταν, θὰ τραβοῦσα κατ' εὐθεῖαν στὸ Γιὲν-Κουάγκ κι' ἔτσι δὲν θὰ εἶχα τὴν εὐχαρίστηση νὰ σοῦ σφίξω τὸ χέρι, μικρέ μου.

—Τὸ ἀεροπλάνο σας δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ πετάξῃ; ρώτησε ὁ Ντενῆ.

— Γιατί; Μήπως θὰ εἶχες σκοπὸ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃς γιὰ παρατηρητής;

—Ἔλεγα, πὼς ἂν μποροῦσε νὰ πετάξῃ, θὰ ἦταν εὔκολο νὰ ἐξακριβώσετε ἂν ἡ μαούνα βρίσκεται ἀκόμη ἀραγμένη στὴν ἴδια θέση.

— Αὐτὸ τὸ σκέφθηκα καὶ ἐγώ. Μὰ πρέπει πρῶτα νὰ ἔρθῃ ὁ μηχανικὸς ποὺ πρόκειται νὰ ἐξετάσῃ τὴ μηχανή μου. Δὲν μοῦ λές, εἶπες πὼς ὁ πατέρας σου θὰ γυρίσῃ ἀπόψε ἀπὸ τὸ Χανόϊ;

— Ναί, μὲ τὸ τραῖνο ποὺ φεύγει τὸ μεσημέρι.

«Ὅταν ἔφθασαν στὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ ὅπου εἶχε ἀράξει ἡ μαούνα τὸ προηγούμενο βράδυ, δὲν βρῆκαν οὔτε ἴχνος.»

— Στὸ Χανόϊ, ποῦ ἔμενε;

— Στὸ ξενοδοχεῖο τῆς Γαλλίας.

—Ἄ, ναί, τὸ ξέρω.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ ρολόϊ νου.

— Τώρα εἶναι ἀκόμη ἐννέα ἡ ὥρα, εἶπε. Θὰ προφθάσῃ νὰ λάβῃ τὸ τηλεγράφημά μας προτοῦ νὰ φύγῃ.

Ὅταν ἔφθασαν στὸ τηλεγραφεῖο ὁ νεαρὸς ἀεροπόρος κάθησε κι' ἔγραψε ἕνα τηλεγράφημα ποὺ ἔλεγε τὰ ἑξῆς:

«Υἱός σας Ντενῆ ἔφθασεν ἐδῶ σῶος καὶ ἀβλαβὴς μετὰ ἐπίθεσιν διοικητηρίου Γιὲν-Μπάϋ. Σᾶς ἀναμένομεν ἀμαξοστοιχίαν τρίτης ἀπογευματινῆς».

Μόλις ἔδωσε τὸ τηλεγράφημα αὐτό, ὁ κ. Λενουὰρ ἑτοίμασε τὸ ἄλλο ποὺ ἦταν προωρισμένο γιὰ τὴν κυρία Ντελαλάντ, καθὼς καὶ τὰ τηλεγραφήματα γιὰ τοὺς στρατιωτικοὺς διοικητὰς τῶν διαφόρων φυλακίων τοῦ ποταμοῦ.

—Ἐν τάξει, εἶπε στὸ τέλος. Γιὰ τὴν ὥρα δὲν μᾶς μένει νὰ κάνουμε τίποτα ἄλλο παρὰ νὰ ἔχουμε ὑπομονή. Ἐσύ, μικρέ μου, θὰ πᾶς τώρα νὰ κοιμηθῇς. Στὶς δυὸ θὰ σὲ ξυπνήσω, θὰ φᾶς κάτι ἐλαφρὸ καὶ θὰ πᾶμε μαζὶ στὸ τραῖνο. Μοῦ ἔχουν παραχωρήσει ἕνα δωμάτιο στὸ κατάλυμμα τῶν ἀξιωματικῶν. Σοῦ τὸ δίνω μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά.

Ὁ Ντενῆ δὲν ἤξερε πὼς νὰ εὐχαριστήσῃ.

— Τί θὰ γινόμουν ἂν δὲν σᾶς συναντοῦσα, εἶπε.

— Ὤ, ἔτσι κι' ἀλλοιῶς ὁ λοχαγὸς δὲν θὰ σοῦ ἔκανε τὴν ὑποδοχὴ ποὺ σοῦ ἔκαναν ἐκεῖνοι οἱ ἐλεεινοὶ οἱ Ἀνναμίτες ποὺ μοῦ ἔλεγες. Εἶναι πρώτης τάξεως ἄνθρωπος, ὅπως εἶναι καὶ πρώτης τάξεως ἀρχηγός. Ὅλοι ἐδῶ πέρα τὸν λατρεύουν, ἀπὸ τὸν πρῶτον ἀξιωματικὸ ὡς τὸν τελευταῖο στρατιώτη. Ἡ φρουρὰ τοῦ Πού-Τὸ εἶναι ἀπὸ τὶς πιὸ ἐκλεκτές.

Ἕνα ἠχηρὸ σάλπισμα, συναρπαστικὸ καὶ ζωηρό, ἔκοψε τοὺς λόγους τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Ὁ Ντενῆ κι' ὁ φίλος του βρίσκονταν τώρα κοντὰ στοὺς στρατιῶτες ἀπ' ὅπου ἔβγαιναν οἱ στρατιῶτες συντεταγμένοι σὲ φάλαγγες καὶ βαδίζοντες μὲ βῆμα ρυθμικό.

Εἶχαν πλήρη ὁπλισμὸ ἐκστρατείας, τὴν κάσκα τους, τὸ ντουφέκι τους περασμένο σταυρωτά, τὸν γυλιὸ φορτωμένο στὴν πλάτη.

— Εἶναι τὸ ἀπόσπασμα, εἶπε ὁ ὑπολοχαγὸς Λενουάρ. Βλέπεις πὼς ὁ λοχαγὸς ἐκράτησε τὸ λόγο του, μι-

κρέ μου. Καὶ τὰ παλληκάρια μας πᾶνε σὰν σὲ πανηγύρι.

— Νὰ πήγαινα κι' ἐγὼ μαζί τους, ἔκανε ὁ Ντενῆ, ἠλεκτρισμένος.

—Ὄχι, Ντενῆ. Γιὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους, καὶ ἰδίως γιατί, ἀποκαμωμένος ὅπως εἶσαι, μόλις ἔκανες ἑκατὸ βήματα, θὰ ἔπεφτες στὴ μέση τοῦ δρόμου.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΑΣ ΘΕΑΤΡΟ

Ἀγαπητοί μου,

ΕΝΑΣ σοφὸς Γερμανός, καθηγητὴς τῆς ἀρχαίας δραματουργίας στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Βερολίνου, μεταφραστὴς τοῦ Αἰσχύλου στὰ γερμανικὰ καὶ ποτισμένος ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα, ξεσήκωσε μερικοὺς ἀπὸ τοὺς καλύτερους ἠθοποιοὺς τοῦ τόπου του, καθὼς καὶ καμμιὰ ὀγδονταριὰ γερμανοὺς φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες, κι' ἦρθε μαζί τους στὴν Ἀθήνα, νὰ δώσῃ μιὰ παράσταση τῶν «Περσῶν» στὸ θέατρο τοῦ Ἡρώδου. Σύμπτωση νἀναιβάσῃ αὐτὲς τὶς ἡμέρες τὸ ἴδιο ἔργο, μαζὶ μὲ τὸν «Κύκλωπα» τοῦ Εὐριπίδη, καὶ τὸ Ἐθνικό μας Θέατρο. Καὶ πρὶν δώσουν τὴν παράστασή τους, ὅλοι αὐτοὶ οἱ Γερμανοί, —ἑκατὸ περίπου—μπόρεσαν νὰ παρευρεθοῦν στὴν πρώτη τοῦ Ἐθνικοῦ. Εἶναι λοιπὸν ἀδύνατο νὰ σᾶς περιγράψω τὴν ἔκπληξη καὶ τὸν ἐνθουσιασμό τους! Δέκα φορὲς ἔβγαζαν τοὺς ἠθοποιοὺς σὲ κάθε κλείσιμο τῆς αὐλαίας. Ἔρριξαν στὴ σκηνὴ ὅλα τὰ λουλούδια ποὺ κρατοῦσαν γυρίζοντας ἀπὸ μιὰ ἐκδρομή. Ἀνέβαιναν κάθε τόσο στὰ παρασκήνια, γιὰ νὰ συγχαίρουνται μὲ τὰ θερμότερα λόγια τὸν σκηνοθέτη καὶ τοὺς ἐκτελεστές. Μὲ μιὰ λέξη, ἔκαναν σὰν τρελλοὶ στὸ Ἐθνικό μας Θέατρο ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Καὶ μαζὶ μὲ τοὺς Γερμανοὺς ἐνθουσιάσθηκαν κι' οἱ Ἀθηναῖοι, ποὺ πάντα στὶς πρῶτες παραστάσεις εἶναι ἐπιφυλακτικοί, ψυχροὶ καί, ὅσο κι' ἂν τοὺς ἀρέσῃ ἕνα ἔργο ἢ ἕνα παίξιμο, σπάνια νὰ βγάλουν τοὺς ἠθοποιοὺς ἢ τὸ συγγραφέα παραπάνω ἀπὸ τρεῖς φορές.

Ἀλλὰ γιατὶ ἄραγε ἐνθουσιάσθηκαν τόσο πολύ, ἐκεῖνο τὸ βράδυ, οἱ Γερμανοί; Πρώτη φορὰ ἔβλεπαν ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἔργα τόσο καλὰ ἀνεβασμένα καὶ παιγμένα; Εἶναι ἀλήθεια πὼς τόσο οἱ «Πέρσαι» ὅσο καὶ ὁ «Κύκλωψ» ἀνεβάσθηκαν στὸ Ἐθνικὸ μ' ἐξαιρετικὴ πρωτοτυπία καὶ ὀμορφιά. Ἡ σκηνογραφία τοῦ «Κύκλωπα» μάλιστα, σὰ ζωγραφιὰ ἀρχαίου ἀγγείου, ἦταν κάτι μοναδικό. Κι' ὁ κ. Μινωτῆς ὡς Ἄγγελος στοὺς «Πέρσας» («ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε!») κι' ἡ κυρία Παξινοῦ ὡς Ἄτοσσα, καὶ ὁ κ. Βεάκης ὡς Πολύφημος, καὶ ὁ κ. Εὐθυμίου ὡς Σάτυρος, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἠθοποιοὶ ἔπαιξαν περίφημα. Ὑπῆρχε καὶ ὡραία μουσικὴ γραμμένη ξεπίτηδες ἀπὸ τὸν κ. Εὐαγγελάτο, ποὺ τὴν ἐκτελοῦσε ὀρχήστρα διευθυνόμενη ἀπὸ τὸν ἴδιο. Κι' οἱ ἐνδυμασίες ἐπίσης ἦταν ἔξοχες. Μ' ὅλ' αὐτά, δὲν πιστεύω νὰ μὴν εἶδαν ποτὲ οἱ Γερμανοὶ ἐκεῖνοι, οἱ κοσμογυρισμένοι, ἀνάλογες ἢ κι' ἀνώτερες παραστάσεις στὰ θέατρα τοῦ τόπου τους κι' ἀλλοῦ. Ἀλλὰ τοὺς ἔκαμε τόση ἐντύπωση ἡ παράστασή μας, πρῶτα-πρῶτα γιατὶ τὴν ἔβλεπαν στὴν Ἀθήνα, στὸν ἴδιο τόπο ὅπου, ἐδῶ καὶ δυόμισυ χιλιάδες χρόνια πρωτοπαίχθηκαν κι' οἱ «Πέρσαι» κι' ὁ «Κύκλωψ», στὸν ἴδιον τόπο ὅπου γεννήθηκε τὸ δρᾶμα. Καὶ βέβαια δὲν εἶναι μικρὸ αὐτό. Βρισκόνταν στὴν πατρίδα τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Εὐριπίδη κι' ἔβλεπαν δυὸ ἔργα τους σ' ἕνα θέατρο ὅπου ἕλληνες ἠθοποιοὶ ἔπαιζαν σ' ἑλληνικὴ γλῶσσα (ἀδιάφορο ἂν ἦταν στὴ σημερινὴ κι' ὄχι στὴν ἀρχαία· ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι μία κι' ἐξελίσσεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρο ὡς σήμερα.) Καὶ δεύτερο γιατὶ δὲν περίμεναν νὰ ἰδοῦν μιὰ τόσο τέλεια, καλλιτεχνική, μοντέρνα, εὐρωπαϊκὴ παράσταση στὴν Ἀθήνα. Αὐτὸ δὰ τὸ εἶπε ἕνας ἀπὸ τοὺς γερμανοὺς ἠθοποιούς:

— Δὲν τὸ ξέραμε πὼς στὴν Ἑλλάδα εἴσαστε τόσο προοδευμένοι, καὶ στὴν τέχνη ὅπως σὲ ὅλα.

Δὲν τὸ ἤξεραν... Ἡ φήμη, βλέπετε, τῶν προόδων μας δὲν φτάνει ὡς ἐκεῖ-πέρα, ὡς τὴν Εὐρώπη. Οἱ Εὐρωπαῖοι, κι' οἱ γραμματισμένοι ἀκόμα, μᾶς θεωροῦν ἀπολίτιστους, μισοάγριους, βάρβαρους. Νομίζουν πὼς κατοικοῦμε σὲ ἀγρόσπιτα, φοροῦμε φουστανέλλες, βόσκουμε τἀρνιά μας, καλλιεργοῦμε τὴ γῆ μας μὲ τὰ πρωτόγονα ἐργαλεῖα καὶ δὲν ἔχουμε ἄλλο θέατρο ἀπὸ τὸν Καραγκιόζη. Τί εἶναι τάχα ἡ σημερινὴ Ἀθήνα; Τὰ ἐρείπια τῆς Ἀκρόπολης καὶ τοῦ Θησείου, ἕνα Μουσεῖο κι' ἕνα χωριό. Ἔτσι νομίζουν. Καὶ πρέπει νἀρθοῦν ἐδῶ γιὰ νὰ ἰδοῦν —ἀφοῦ τρίψουν καλὰ τὰ μάτια τους γιὰ νὰ πεισθοῦν πὼς δὲν ὀνειρεύουνται—πὼς ἡ Ἀκρόπολη μὲ τὸν Παρθενῶνα ὀψώνεται σὰ φάρος στὴ μέση ἑνὸς ὠκεανοῦ ἀπὸ μέγαρα κι' ἀπὸ ὡραῖα σπίτια, καὶ πὼς ἡ σημερινὴ Ἀθήνα, εἴκοσι φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἀρχαία, εἶναι μιὰ μεγάλη εὐρωπαϊκὴ πόλη μὲ λεωφόρους, μὲ δενδροστοιχίες, μὲ κήπους, μὲ ἀνάκτορα, μὲ θέατρα, μὲ κινηματογράφους, ἀκόμη καὶ μὲ οὐρανοξύστες. Καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πολυάριθμα Μουσεῖα καὶ τἀρχαῖα Μνημεῖα—αὐτὰ μόνο ξέρουν οἱ Εὐρωπαῖοι—ἔχει καὶ Πανεπιστήμιο, καὶ Ἀστεροσκοπεῖο, καὶ Ἀκαδημία, καὶ δημόσιες Βιβλιοθῆκες, καὶ Πολυτεχνεῖο, κι' ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ νὰ ἔχῃ σήμερὰ μιὰ πολιτισμένη εὐρωπαϊκὴ πόλη, χωρὶς νὰ λείπουν οὔτε τὰ ραδιόφωνα!..

Τὸ Ἐθνικό μας Θέατρο—τόσο ἄγνωστο ἔξω—εἶν' ἕνα ἀπὸ τὰ ἱδρύματα ποὺ τὴν τιμοῦν περισσότερο. Τρία χρόνια μόνο ἔχει ποὺ ἱδρύθηκε. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μπορῇ νὰ δίνῃ ἔτσι γρήγορα τέτοιες παραστάσεις, θὰ πῇ πὼς προϋπῆρχαν στὸν τόπο τἀπαιτούμενα στοιχεῖα. Πραγματικῶς, δὲν φέραμε κανέναν ἀπέξω. Ἕλληνες εἶναι κι' οἱ ἠθοποιοί, κι' ὁ σκηνοθέτης—ἐκεῖνος ποὺ διδάσκει νὰ ποῦμε τὸ ἔργο στοὺς ἠθοποιοὺς καὶ τὸ ἐπιμελεῖται γενικὰ—κι' ὁ σκηνογράφος, κι' ὁ διευθυντὴς τῆς σκηνῆς, κι' οἱ μηχανικοί, ἀκόμα κι' ἐκεῖνος ποὺ σχεδιάζει τὶς ἐνδυμασίες τῶν ἠθοποιῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὥστε νὰ εἶναι σύμφωνες μὲ τὸ πρόσωπο, μὲ τὸ ἔργο, μὲ τὸν τόπο του, μὲ τὴν ἐποχή του—μεγάλη τέχνη αὐτή, κι' ὁ κ. Φωκᾶς, ποὺ τὴν ξέρει τόσο καλά, εἶναι μεγάλος συντελεστὴς τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου. Ἀκόμα μεγαλύτερος ὁ κ. Πολίτης, ὁ σκηνοθέτης, ποὺ ἀνεβάζει τὰ ἔργα μὲ τόση γνώση, τόσο γοῦστο καὶ τόση πρωτοτυπία. Ὅλοι αὐτοὶ Ἕλληνες. Μόνο ὁ ἠλεκτρολόγος-φωτιστὴς εἶναι γερμανός, ὁ κ. Χόφμαννν. Ἀλλὰ τὴν τέχνη τοῦ φωτισμοῦ τῆς σκηνῆς δὲν τὴν ἤξερε δῶ κανένας. Μὲ τὸ φωτισμό, βλέπετε, γίνεται ἡ ἡμέρα, ἡ νύχτα, ἡ συννεφιά, ἡ αἴθρία, τὸ δειλινό, τὸ ξημέρωμα, ὅλα. Καὶ θὰ εἴδατε τί τέλεια ποὺ παρουσιάζουνται στὸ Ἐθνικό. Κι' οἱ ἀστραπές, κι' οἱ βροντές, κι' ἡ βροχή, καὶ τὸ χιόνι, κι' ὁ κεραυνός... Τὸ κυριώτερο ὅμως εἶναι ἡ σκηνοθεσία, ὁ ἱματισμὸς κι' ἡ ἠθοποιΐα. Κι' αὐτά, εἴπαμε, τὰ κάνουν μόνο Ἕλληνες. Γι' αὐτὸ οἱ Γερμανοὶ ἐδείξαν ἐκεῖνο τὸ βράδυ τόση ἔκπληξη καὶ τόσον ἐνθουσιασμό: Ἔβλεπαν κάτι ποὺ δὲν περίμεναν νὰ τὸ ἰδοῦν στὴν Ἀθήνα...

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΕΞΩ ΒΡΕΧΕΙ...

Καθισμένη μπροστὰ στὸ παράθυρο, μὲ τὸ μολύβι στὸ χέρι, προσπαθῶ νὰ γράψω. Βασανίζομαι, μὰ τοῦ κάκου. Τὸ μυαλό μου φεύγει ἄθελα, δὲν ἔχει τὴ δύναμη νὰ σκεφθῇ, παρ' ὅλη τὴ θέλησή μου...

Εἶναι κοντὰ μεσημέρι, κι' ὅμως πόσο σκοτεινιάσε! Ἀνόρεκτα, κολλῶ τὸ πρόσωπό μου στὸ τζάμι καὶ βλέπω, βλέπω ἀκατάπαυστα.

Ἔξω βρέχει. Ἡσυχία ἀπόλυτη βασιλεύει παντοῦ. Κάπου-κάπου, ἕνας διαβάτης φαίνεται νὰ τρέχῃ βιαστικός, ἕνα νιαούρισμα ποὺ ἀπομακρύνεται, καὶ τίποτα ἄλλο. Μόνο ἡ βροχὴ ἀκούγεται νὰ πέφτῃ ἀργά, ρυθμικά, ἀδιάκοπα.

Καὶ ὅλο βλέπω, ὅλο ἀκούω.

Εἶμαι λυπημένη, χωρὶς νὰ ξέρω τὸ γιατί. Ἕνα κυκνὸ πέπλο στενοχώριας σκεπάζει τὴν ψυχή μου. Σκέπτομαι ἄταχτα, συγχισμένα.

Ζαλισμένη κλείνω γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ μάτια. Ξαναφέρνω μὲ τὴ φαντασία στὸ μυαλό μου τὰ σχολικὰ μικροεπεισόδια τὰ γεμάτα ζωὴ καὶ διάθεση, ξαναβλέπω τ' ἀγαπημένα μου πρόσωπα, ποὺ τόση χαρὰ εἶχαν *σκορπίσει στὴν* παιδική μου ψυχή...

Μὰ νὰ πάλι, ὅλα μεμᾶς χάνονται.

Ἔξω βρέχει, βρέχει ἀκόμα. Ἡσυχία ἀπόλυτη βασιλεύει παντοῦ...

Καὶ ξαφνικὰ συνέρχομαι. Τί ἔχω; Ποιός μὲ πείραξε; Γιατὶ μὲ κόπο κρατῶ τὰ δάκρυά μου;

Ἴσως... Ἴσως νἄναι ἡ θύμησή, ἡ νοσταλγία τοῦ ἀγαπημένου μου σχολειοῦ. Νἄναι ἡ ἀγάπη, ἡ ὄρεξη, ἡ μεγάλη ἐπιθυμία ποὺ ἔχω νὰ ξαναγύριζα σ' αὐτό!

Σχολειό μου ἀγαπημένο, πῶς θἄθελα νὰ βρίσκουμαι κοντά σου. Πῶς θἄθελα νἀπεφτα στὴν ἀγκαλιά σου, τὴν τόσο στοργική, τὴ γεμάτη θέρμη Πῶς θἄθελα νὰ ξανάβρισκα τὴ γλυκειὰ ἀτμόσφαιρά σου!

Σχολειό μου ἀγαπημένο, πῶς θἄθελα!

Ἴσις

ΜΑΤΙΑ

Πότε γαληνεμένα, ἥσυχα, σὰν τὴν ἀπέραντη γαληνεμένη θάλασσα. παίζουν παιχνιδιάρικα κι' εἶναι γεμάτα χαρά.

Πότε ἄγρια, σκοτεινά, μοιάζουν μὲ τὴν τρικυμισμένη θάλασσα, ποὺ κάπου θέλει νὰ ξεσπάσῃ, καὶ ξεσπᾶ καὶ σπάζουν τὰ κύματά της στὰ ἐρημικὰ ἀκρογιάλια. Ἔτσι καὶ τ' ἄγρια μάτια, τὰ θλιμμένα, ποὺ οἱ λύπες κι' οἱ στενοχώριες τῆς ζωῆς τὰ κάνουν τέτοια, θέλουν κι' αὐτὰ νὰ ξεσπάσουν σὲ κάτι, νὰ ἡσυχάσουν. Καὶ τὰ βλέπεις νὰ ξεσποῦν σ' ἕνα ἀτέλειωτο καὶ θλιβερὸ κλάμμα. Κι' ὕστερα καθάρια, σὰν τὸ γαλάζιο οὐρανό, ξεπροβάλλουν σὰ νὰ θέλουν νὰ δείξουν πὼς δὲν εἶναι πάντα τέτοια, ὄχι δὲν εἶναι...

Φεύγουν τὰ σύννεφα τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ θυμοῦ, ὅπως τὰ σύννεφα ἀπ' τὸν οὐρανό, καὶ ξεπροβάλλει ὕστερα ἀπ' τὴ βροχὴ ὁλοκάθαρος καὶ λαμπερὸς ἀπ' τὸν ἥλιο.

Μπορεῖς μέσα τους νὰ δῇς τί κρύβουν. Χαρά, λύπη, στενοχώρια, θυμός, διακρίνονται καθαρὰ μέσ' στὸν καθρέφτη τῆς ψυχῆς.

Ἀλλάζουν τόσες πολλὲς φορές, σχεδὸν κάθε στιγμή, ὅπως ἀλλάζουν γρήγορα κι' οἱ σκέψεις τοῦ κάθε ἀνθρώπου.

Τὰ μάτια μιλοῦν. Ναί, μιλοῦν μόνα τους, μὲ τὴ γλῶσσα τη δική τους, τὴ γλῶσσα ποὺ δὲν τὴν ξέρει κανένας ἄλλος, παρὰ μόνον αὐτά.

Μόλις ἀντικρυστοῦν, ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ μιλήσουν κι' αὐτά, ὅπως κι' οἱ ψυχές, τὴ γλῶσσα τὴ βουβή, τὴ γεμάτη μυστήριο.

Τὰ μάτια δείχνουν τὴν ψυχή. Ἄλλη ὄψη ἔχουν στὰ παιδιά, καὶ ἄλλη στοὺς μεγάλους.

Παίρνουν τόσες μορφές, ἀλλάζουν τόσες πολλὲς φορὲς ὄψη, καὶ σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅσο καὶ στὸν ἴδιο ἄνθρωπο.

Ὅταν ἀφίνουν τὸ βλέμμα τους νὰ τρέξῃ μακρυὰ στὸ ἄπειρο, τὰ βλέπεις ἀναπαυμένα, ξεκουρασμένα ἀπὸ κάθε ἄλλη σκέψη. Κι' ἄλλες φορὲς νὰ βλέπουν ἐδῶ κι' ἐκεῖ, δακρυσμένα, παρακαλεστικά, σὰ νὰ ζητοῦν κάτι μὰ δὲν μποροῦν νὰ τὸ βροῦν.

Κι' ἄλλοτε λαμπερά, φαίνονται σὰ νὰ βγάζουν φωτιές, δείχνουν τὴν ταραχὴ τ' ἀνθρώπου...

Μάτια, ἀλλάζετε κάθε στιγμή, ποτὲ δὲ μοιάζετε· πάντα ἔχετε κάτι τὸ διαφορετικό. Ὅλα ἀλλάζουν, μὰ τόσο γρήγορα ὅσο ἐσεῖς, κανένα.

Σεῖς εἶστε ποὺ κάνετε τὸν ἄνθρωπο νὰ βλέπῃ γύρω του τὸ μεγαλούργημα τὸ θεῖο. Σεῖς, κανένα ἄλλο δὲν εἶναι ποὺ νὰ μπορῇ νὰ δείξῃ στὸν ἄνθρωπο τὶς ὀμορφιὲς τῆς φύσης.

Ἀναγαλλὶς

ΑΠΟ Τ' ΑΝΕΛΠΙΣΤΑ

Τὸ αὐτοκίνητό μας τρέχει στὸν ἐξοχικὸ δρόμο πρὸς τὰ «Νερά». Οἱ γκαζερίνες (1) ἀπ' τὶς δυὸ μεριὲς σκιάζουν τὸ δρόμο. Δίπλα μας ὁ Νεῖλος κυλάει ἥσυχος, ἀνατριχιάζοντας πότε-πότε ἀπὸ τὸν ἀέρα ποὺ φυσᾶ. Ποῦ καὶ ποῦ κλαίουσες μὲ τὰ κρεμαστά τους κλαδιὰ σκύβουν ἐπάνω ἀπὸ τὰ νερά του. Κι' νὰ σὲ λίγο φαίνονται τὰ «Νερὰ» ὁ ὡραῖος δημόσιος κῆπος ποὺ τὸν ἀφίνουμε κι' αὐτὸν σὲ λίγο πίσω μας.

— Παιδιά, ποῦ λέτε νὰ πᾶμε; ρωτῶ γυρίζοντας στοὺς ἄλλους ποὺ καθόνταν πίσω.

— Δὲν πᾶμε πρὸς τὸ «Ζὰν-Καλόν»; προτείνει ἕνας.

Ἡ ἰδέα ἐνθουσιάζει ὅλους ποὺ μ' ἕνα στόμα φωνάζουν.

— Ναί! Ναί!

Κι' ἔτσι στρίβουμε ἀριστερά.

Σὲ λίγο τρέχουμε πιὰ τὸ δρόμο γιὰ τὸ «Ζὰν-Καλόν». Ὅλοι μας ἔχουμε ἐξαιρετικὴ ὄρεξη γιὰ ἀστεῖα, καὶ κανένας μας προσπαθεῖ νἀ φουρνίρῃ στοὺς ἄλλους καὶ ἀπὸ ἕνα ἀνώτερο στὴν ἐξυπνάδα καλαμπούρι.

Ἐγὼ δίπλα στὸ σωφὲρ παρατηρῶ τὴ φύση. Ὅταν τὸ μάτι μου ἄξαφνα πέφτει στὸ βάθος τοῦ δρόμου.

Βλέπω κοντάρια, σημαῖες καὶ πλῆθος κόσμου. Γυρίζω πρὸς τὸν ὁδηγὸ καὶ ρωτῶ ὀράπικα.

— Τί τρέχει;

—Περιμένουν, μοῦ ἀπαντᾶ, στὸ Ζὰν Καλὸν σήμερα τὸν Ὑπουργὸ τῆς Παιδείας.

Τ' ἀμάξι μας ἐντωμεταξὺ ἔχει προχωρήσει ἀρκετὰ ὥστε νὰ βλέπουμε καλύτερα.

Νά! Σὲ μῆκος εἴκοσι μέτρων εἶναι στημένα κοντάρια κι' ἀπ' τὶς δυὸ μεριὲς τοῦ δρόμου, ποὺ εἶναι ἑνωμένα ἀπὸ πάνω μὲ σχοινιὰ φορτωμένα μὲ πράσινες καὶ κόκκινες σημαιοῦλες. Πιὸ κάτω μιὰ μεγάλη σειρὰ ἀπὸ γαφιρέους (2) δεξιὰ κι' ἀριστερά. Καὶ στὸ βάθος κόσμος, κόσμος...

Νά, σὲ λίγο περνοῦμε τὰ σημαιοστόλιστα κοντάρια καὶ πλησιάζουμε σιγὰ-σιγὰ πρὸς τοὺς γαφιρέους.

Μὰ μιὰ στιγμὴ ἀκούγεται τὸ πρόσταγμα ἀπὸ τὸν ἀξιωματικό. Τὰ ὅπλα σηκώνουνται κι' οἱ στρατιῶτες χαιρετοῦν μ' ὅλη τήν... πρέπουσαν σοβαρότητα. Ὁ κόσμος ζητωκραυγάζει ἐνθουσιασμένος.

Τὰ ταμπούρλα χτυποῦν δαιμονισμένα. Τὰ ἀραπάκια κουνοῦνε μὲ φωνὲς τὰ φεσάκια τους. Μιὰ βοὴ κυριαρχεῖ σ' ὅλο τὸ μαζεμένο πλῆθος. Ὅλοι μας τἄχουμε χαμένα ὁλότελα ἀπ' τὶς ἀπρόοπτες αὐτὲς τιμές.

Γελοῦμε μὲ τὴν καρδιά μας γιὰ τὴν γκάφα τους καὶ γιὰ τὶς ἀνέλπιστες δόξες αὐτές.

Νά, τί εἶχε συμβεῖ: Κατὰ γενικὸν κανόνα, ἐδῶ στὴν Αἴγυπτο οἱ ἐπίσημοι ἐπισκέπτονται τὰ μέρη μὲ κόκκινες λιμουζίνες. Ἐπειδὴ λοιπὸν τ' αὐτοκίνητό μας εἶχε τέτοιο χρῶμα καὶ περάσαμε τὴν ὥρα ποὺ μὲ ἀγωνία περίμεναν τοὺς ἐπίσημους, ἐνόμισαν πὼς εἴμαστε ἐμεῖς!

Ὁ σωφὲρ μεταχειρίζεται ὅλες τὶς καραμούζες καὶ τὰ κλάξον γιὰ ν' ἀνοίξῃ δρόμο μέσα στὸ πλῆθος τῶν σαρικοφόρων καὶ φεσοφόρων ποὺ μᾶς ζητωκραυγάζουν καὶ μᾶς χειροκροτοῦν μὲ ὅλη τους τὴν καρδιά, ἐνῶ ἡ λιμουζίνα μας περήφανη προχωρεῖ σιγὰ-σιγὰ ἀνάμεσα στὸν κατενθουσιασμένο ὄχλο!

Ταξιδιώτης

ΚΛΑΙΣ, ΒΕΡΑ;

Ἀλήθεια, θυμᾶσαι, Βέρα, τί ὄμορφα ποὺ ζούσαμε τότε ποὺ ἤμαστε ἐσωτερικὲς στὶς «ἀδελφές»; Δὲν εἴχαμε βέβαια καὶ μεγάλη ἐλευθερία, μὰ... ἂς εἶναι. Τὸ βόλεύ. ἡ μουσική, τὸ τέννις γέμιζαν ὅλες τὶς ἐλεύθερες ὧρες μας... Τί ὄμορφο ποὺ ἦταν τὸ τερραὶν τοῦ τέννις, ἔ, Βέρα; Μὲ τί ὄρεξη ποὺ ἔπαιζα τότε, σὰ νἄξερα πὼς θἀρχόταν καιρὸς ποὺ δὲν θα μποροῦσα πιὰ νὰ παίξω. Θυμᾶσαι μιὰν ἀνοιξιάτικη μέρα πὼς πηδοῦσα στὸ τέννις, πῶς φώναζα οἰχνοντάς σου τὴν μπάλλα:

— Γκόου, πλέϊ. Γκόου, πλέϊ.

Κι' ὕστερα ἕνα ξαφνικό: «Ὤω!» ποὺ σ' ἔκανε νὰ τρομάξῃς καὶ νὰ παρατήσῃς τὸ παιχνίδι γιὰ νἄρθῃς κοντά μου. Μὲ ρώτησες:

— Τί ἔπαθες;

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔχασα διαμιᾶς τὸ φῶς! Δὲν ἔβλεπα τίποτα! Ἴσως ἐπειδὴ σήκωσα ἀπότομα τὸ κεφάλι μου. Μά... μὲ καίνε καὶ λίγο τὰ μάτια μου.

(1) Δέντρα θελονοειδῆ.

(2) Νυκτοφύλακες.

Ἦταν τὸ προμήνυμα τοῦ θανάτου τους...

Ὄχι! Σώπα, Βέρα. Τὸ μόνο ποὺ μὲ ἀνακουφίζει στὸ διαρκὲς σκοτάδι μου, εἶναι ἡ ἀνάμνηση τῶν περασμένων. Καὶ θέλεις νὰ μὴ τὰ θυμᾶμαι; Βέρα, εἶσαι πολὺ καλή. Θυσίασες τόση ὥρα γιὰ νὰ μοῦ κάνῃς συντροφιά.

Μὰ ὄχι... Μὴ μοῦ μιλᾶς μὲ τέτοιο τόνο. Φαίνεσαι πὼς μὲ λυπᾶσαι. Μὰ μοῦ μένουν ἀκόμα μερικὲς ἀπολαύσεις. Ἀκούω, κι' ὅταν κανεὶς ἀκούει τὰ πουλιὰ ποὺ κελαΐδοῦν, νομίζει πὼς ἔχει μπροστά του τὴν ἄνοιξη. Ἔπειτα, ὅλοι αὐτοὶ οἱ διάφοροι κρότοι τῶν ἁμαξιῶν ποὺ περνοῦν, τῆς ἐξώπορτας ποὺ ἀνοίγει... Εὐτυχῶς μπορῶ ἐπίσης νὰ παίζω βιολί, τὰ κομμάτια ποὺ ἤξερα — καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἀγαπημένη μου «Ἐγκαρτέρηση» τοῦ Ντάνκλα, ποὺ τόσο συμβιβάζεται μὲ τὴν ψυχική μου κατάσταση, — ἂν κι' αὐτὸ μὲ μελαγχολεῖ λιγάκι.

Βασίλεψε ὁ ἥλιος, Βέρα; Ναί; Καλὰ τὸ κατάλαβα, γιατὶ ὁ ἀέρας ἔγινε πιὸ ἐλαφρός. Πρέπει νὰ πηγαίνῃς;... Ἀ! βέβαια. Εἶναι ἀργά. Ἡ μαμμά σου θὰ σὲ περιμένῃ μ' ἀνησυχία...

Καὶ κάθομαι λίγο μακρυὰ ἀπ' τὴν πόλη. Ἐκεῖνος ὁ συνεχὴς θόρυβος μ' ἐκνευρίζει ἐμένα, ποὺ μπρὸς στὰ μάτια μου δὲν περνοῦν πιὰ παρὰ πεθαμμένες σκιές. Τί τὰ θές, εἶναι τραγικὸ νἆναι κανεὶς τυφλός, καὶ μάλιστα τόσο νέος τυφλός. Σκέψου, εἶμαι μόνο εἴκοσι χρονῶν, καὶ δὲν μπόρεσα νὰ ξεχάσω ἀκόμα τὰ χρώματα τῆς ζωῆς.

Κλαῖς, Βέρα; Μὴ μὲ συνερίζεσαι, καλή μου. Μὰ ἕνας τυφλὸς δὲν ξέρει τί θέλει. Ξέρει μόνο πὼς εἶναι φορτικός. Νά, τόση ὥρα σὲ κρατῶ ὀρθὴ καὶ φλυαρῶ... καὶ σ' ἔκαμα νὰ κλάψῃς. Κλαῖς, Βέρα; Ἀκόμα; Πᾶψε πιά. Θὰ κοκκινήσουν τὰ ὄμορφα ματάκια σου. Σώπα... Ἔτσι, μπράβο!.. Καὶ τώρα, ἀντίο,.. Σὲ διώχνω... Ἔλα, πήγαινε. Μὰ φύγε, λοιπόν, εἶναι ἀργά. Νὰ μείνῃς ἀκόμα; Μὰ ὄχι! Τί ἰδέα! Ἕνας τυφλὸς δὲν κάνει καλὴ συντροφιά. Νἄρθῃς κι' αὔριο;.. Ἔλα, ἂν θέλεις. Ἀντίο... Ὄχι ἀντίο;.. Τότε... ὠρεβουάρ, ἔτσι;.. Ναί, ναί, ὠρεβουὰρ γι' αὔριο, ἀγαπημένη...

Κρητικοπούλα

ΕΝΤΕΛΒΑΙΣ

Γιατὶ τὰ μικρὰ ἐντελβάϊς νὰ φυτρώνουν ψηλὰ στὶς Ἄλπεις; Πῶς ἀντέχουν στὴν παγωνιά;

Εἶναι δῶρο θεϊκὸ καὶ γι' αὐτὸ μένουν.

Καὶ σχετικὰ μ' αὐτό, ἕνα θρῦλο, ἕνα παραμύθι λένε καλόκαρδες οἱ γιαγιάδες στὰ ἐγγονάκια τους, τὰ κρύα βράδυα τοῦ χειμῶνα, ἐκεῖ πέρα, μακρυὰ στὶς χιονισμένες χῶρες.

— Τότε ποὺ πρωτοπλάστηκε ὁ κόσμος, ἡ γῆ ἦταν ἔρημη ἀκόμα. Ξερὴ κι' ἄγονη. Γι' αὐτὸ εἶπε ὁ Θεὸς σ' ἕνα κατάλευκο φωτεινὸ ἄγγελο νὰ πάῃ νὰ τὴ στολίσῃ μὲ λουλούδια. Ὁ ἄγγελος πρόθυμα ὑπάκουσε καὶ μὲ τὴν ἀγκαλιὰ γεμάτη πολύχρωμα καὶ μονόχρωμα λουλούδια, ἁπλὰ καὶ σ' ὅλα τὰ σχέδια, κατέβηκε στὴ γῆ.

Μὰ τὰ καϋμένα τὰ λουλουδάκια ἦταν τόσο λυπημένα! Κι' ὅλα εἶχαν κατεβάσει τὰ κεφαλάκια τους. Ὁ ἄγγελος τὰ λυπήθηκε.

— Τί ἔχετε; τὰ ρώτησε μὲ συμπόνια.

Δὲν ἀποκρίθηκαν. Ἀναστέναξαν.

— Τί ἔχετε; τὰ ξαναρώτησε μ' ἐνδιαφέρον.

Καὶ πῆραν θάρρος, κι' εἶπαν τὴ λύπη τους ποὺ ἄφησαν τὸν ὡραῖο Παράδεισο γιὰ νὰ κατεβοῦν στὴν ἔρημη γῆ.

Ὁ ἄγγελος μὲ τὴν καρδιὰ τὰ λυπήθηκε, καὶ τοὺς εἶπε:

— Μικρά μου, νὰ μείνετε ἐκεῖ δὲν μπορεῖτε. Θέλημα Θεοῦ ἦταν νὰ πᾶτε στὴ γῆ. Μὰ θὰ κάνω στὸ καθένα σας μιὰ χάρη γιὰ νὰ παρηγορηθῆτε.

Κι' ἔκανε τὸ τριαντάφυλλο βασιλικό, κι' ἔδωσε στὸν κρίνο τὸ πιὸ ὡραῖο ἀτλάζινο φουστάνι, καὶ στὸν πανσὲ μαλακὸ βελούδινο μανδύα. Στὸ γιασεμὶ τὴν ἐλαφριὰ εὐωδιὰ καὶ στὶς τολύπες κόκκινο — σὰν αἷμα — χρῶμα. Ἔτσι καὶ σ' ἄλλα λουλούδια ἔδωσε διάφορα χαρίσματα καὶ μεῖναν ὅλα εὐχαριστημένα. Ἀπόμεινε μόνο τὸ μικρούλι ἐντελβάϊς.

— Ἐσὺ τί θέλεις; τὸ ρώτησε.

Δειλὰ ἀποκρίθηκε:

— Ἀφοῦ δὲν μπορῶ νὰ μένω στὸν οὐρανό, θέλω νὰ βρίσκουμαι κάπου κοντά του, πολὺ κοντά.

Τότε πέταξε ὁ ἄγγελος μαζί του πάνω ἀπὸ κάμπους καὶ βουνὰ καὶ τἄφησε στὶς Ἄλπεις. Ἐκεῖ μένει ὡς σήμερα. Κι' ἐκεῖ, ἀνάμεσα στὴν ἄσπιλη ἀσπράδα τοῦ χιονιοῦ, ἐκεῖ ποὺ τὰ σύννεφα ἔχουν τὸ βασίλειό τους, καὶ ποὺ τὸ γαλάζιο τ' οὐρανοῦ λαμποκοπάει ἐκτυφλωτικά, ἐκεῖ κάθεται τὸ μικρὸ ἐντελβάϊς βαθιὰ ριζωμένο στοὺς βράχους, κι' ὀνειρεύεται τὸν Παράδεισο ποὺ νοσταλγεῖ...

(Μετάφραση) *Ἐλάτη*

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

Ο ΧΟΤΖΑΣ ΚΙ' Ο ΔΟΥΛΟΣ

Ὁ Χότζας πῆρε ἕνα δοῦλο μιὰ φορὰ καὶ τὸν ὑποχρέωνε κάθε πρωῒ νὰ τοῦ λέῃ τί καιρὸ κάνει καὶ τί ὥρα εἶναι.

Τὴν ἄλλη μέρα πράγματι ὁ δοῦλος τοῦ λέει:

— Ἀφεντικό, εἶναι ὀχτὼ ἡ ὥρα καὶ ὁ καιρὸς ὡραῖος.

— Ὁ Ἀλλὰχ κι' ἐγὼ τὸ ξέρουμε.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ ἴδιο:

— Ἀφεντικό, ἡ ὥρα εἶναι ἑφτὰ κι' ὁ καιρὸς καλός.

— Ὁ Ἀλλὰχ κι' ἐγὼ τὸ ξέρουμε.

Αὐτὴ ἡ ἀπάντηση πείραξε τὰ νεῦρα τοῦ δούλου:

— Ἄ, ἔτσι, παλιοχότζα, ὁ Ἀλλὰχ καὶ σὺ τὰ ξέρετε; Θὰ τὸ δοῦμε...

Τὴν ἄλλη μέρα:

— Ἀφεντικό, ἡ ὥρα εἶναι ὀκτὼ κι' ὁ καιρὸς ἔξοχος!

— Ὁ Ἀλλὰχ κι' ἐγὼ τὸ ξέρουμε.

Ὁ δοῦλος ξεσπᾶ:

— Αἴ, λοιπὸν κι' οἱ δυό σας δὲν ξέρετε τὰ δυὸ κακὰ τῆς μοίρας σας! Ἡ ὥρα εἶναι ἕντεκα καὶ ρίχνει βροχὴ μὲ τὸ τσουβάλι!

— !!!

Τέλλος Ἄλκης

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Στὴ γυμναστική:

Ὁ καθηγητής: — Ἔκτασις, ἀνάτασις τῶν χειρῶν εἰς δύο χρόνους.

Καὶ ὁ Τάκης ἔντρομος:

— Σὲ δυὸ χρόνους;!

Μαγεμμένος Ἱππότης

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου
τὴν 13 Μαΐου 1934

ΔΕΝ παραλαμβάνω γράμματα μὲ ἀνεπαρκὲς γραμματόσημο: ζυγίζετέ τα! — Δὲν ἀπαντῶ σὲ ἀπορίες ποὺ τὶς λύνει ὁ Ὁδηγὸς τῶν Συνδρομητῶν: διαβάστε τον!

ΣΑΣ ἔκαμα κι' ἐγὼ μιά... Πρωταπριλιά. Πολλοὶ μὲ ρωτοῦσαν ἂν ὁ «***Ἄσπρος Λύκος***» θὰ διαρκέσῃ ὅλο τὸ χρόνο. Κι' ἀπάντησα τελευταῖα σ' ἕνα-δυὸ πὼς θὰ τελειώσῃ γρήγορα καὶ θὰ τὸν διαδεχθῇ ἄλλο μυθιστόρημα ποὺ δὲν τἀποφάσισα ἀκόμα. Λοιπόν, ὄχι. Ὅσοι λυπηθήκατε μὲ τὴ ψευτικη αὐτὴ πληροφορία, μπορεῖτε τώρα νὰ χαρῆτε: Ὁ «Ἄσπρος Λύκος» εἶναι ἕνα μεγάλο μυθιστόρημα ποὺ μόλις θὰ χωρέσῃ στὰ 52 φύλλα αὐτοῦ τοῦ τόμου. Ἔτσι οἱ περιπέτειες τοῦ Νυενῆ καὶ τῆς Σιμόνης θὰ σᾶς συγκινοῦν καὶ θὰ σᾶς διασκεδάζουν πολὺν ἀκόμα καιρό, καὶ μόνο στὸ φύλλο τῆς 24 Νοεμβρίου — τὸ τελευταῖο τοῦ τόμου — θὰ διαβάσετε κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ μυθιστόρημα τὴ λέξη «τέλος». Ἴσως θὰ σᾶς λυπήσῃ καὶ τότε, ἀλλὰ πάντα λιγώτερο ἀπ' ὅσα θὰ σᾶς λυποῦσε ἂν τὴν βλέπατε τώρα γρήγορα. Τὸ ἴδιο σχεδὸν θὰ διαρκέσῃ καὶ «***Ὁ κληρονόμος τοῦ Ροβινσῶνα***» μὲ τὶς ἀφάνταστες περιπέτειές του στὸ ἐρημονήσι ὅπου ἄραξαν οἱ ναυαγοί. Ἀλλ' ἂν τελειώσῃ νωρίτερα, ἴσως δημοσιεύσω καὶ τρίτο μυθιστόρημα, μικρὸ βέβαια αὐτὸ γιὰ νὰ χωρέσῃ.

Μὲ μεγάλη μου λύπη ἀναγγέλλω τὸ θάνατο μιᾶς καλῆς κι' ἀγαπητῆς μου Διαπλασοπούλας, τῆς ***Μαρίας Ι. Ὀλυμπίου*** ἀπὸ τὴν Ἄνδρο, ποὺ εἶχε τὸ ψευδώνυμο ***Λίλιαν Χάρβεϋ***. Μοῦ τὸν ἀναγγέλλει ἡ λυπημένη ξαδέλφη της ***Μόσχα Φαλαγγᾶ***, ποὺ θερμότατα τὴ συλλυποῦμαι.

Οἱ τίτλοι δὲν ἀλλάζουν, ***Παυσανία Ἀνδριτσανίτη***. Τότε ποὺ ὀνομάσθηκα «Διάπλασις τῶν Παίδων», ἐπικρατοῦσε ἡ καθαρεύουσα καί, φυσικά, δὲν μποροῦσα νὰ βάλω «ἡ Διάπλαση τῶν Παιδιῶν». Μὰ οὔτε κι' ὅταν ἡ δημοτικὴ μπῆκε στὸ σχολεῖο κι' ἄρχισα κι' ἐγὼ νὰ γράφω σ' αὐτὴ τὴ γλῶσσα, μποροῦσα νἀλλάξω τὸν τίτλο μου, τὴ φίρμα μου, ποὺ ὁ κόσμος τὴν εἶχε πιὰ συνειθίσει. Ὄχι, Ψυχάρης καὶ Λασκαράτος δὲν εἶναι γιὰ τὴν ἡλικία σας· ἔχετε καιρὸ ἀκόμη.

Δοὺξ Βλαδιμήρ, ὅταν ἔχῃ κανεὶς δυὸ ἢ περισσότερα ψευδώνυμα, δὲν θὰ πῇ ὅτι μπορεῖ νὰ στέλνῃ δυὸ ἢ περισσότερες ἀπαντήσεις του σὲ κάθε Διαγωνισμό, ἀλλὰ ***μόνο μιὰ*** μὲ ὁποιο ψευδώνυμό του θέλει. Ἐννοεῖται πὼς σ' ἕναν Διαγωνισμὸ μπορεῖ νὰ λάβῃ μέρος μὲ τὸ πρῶτο του ψευδώνυμο, σ' ἄλλον μὲ τὸ δεύτερο, σ' ἄλλον, ἂν θέλῃ, καὶ μὲ τ' ὄνομά του. Τὸ καλύτερο ὅμως, κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι νἄχῃ κανεὶς ἕνα ψευδώνυμο, νὰ μὴν τὸ ἀλλάζῃ παρὰ στὴν ἐσχάτη ἀνάγκη, νὰ τὸ διατηρῇ χρόνια καὶ μ' αὐτὸ νὰ λαβαίνῃ μέρος σ' ὅλους τοὺς Διαγωνισμούς, καὶ νὰ φαίνεται στὴν Ἀλληλογραφία, στὴ Σελίδα καὶ παντοῦ. Ἔτσι μόνο ἀποκτᾶ προσωπικότητα, σὰ Διαπλασόπουλο.

Μὲ χαρά, ***Φλόγα***, ἔλαβα γράμμα σου ὕστερ' ἀπὸ τόσον καιρό. Κι' ἐδῶ ἄρχισαν οἱ ζέστες, τὰ μπάνια κι' ἡ ὡραία ζωὴ στὴ Γλυφάδα μὲ τὶς μικρὲς μουσαμαδένιες βαρκοῦλες, ποὺ τόσο σοῦ ἄρεσαν πέρσυ ποὺ ἦρθες ἐδῶ. Θἄρθῃς λοιπὸν καὶ φέτος; Μὰ βέβαια ποὺ πρέπει νὰ σὲ ἰδῶ καὶ στὸ γραφεῖο μου. Ὡστόσο γράφε μου συχνότερα.

Καὶ σύ, ***Φρανσίνα***, ἄργησες νὰ μοῦ γράψῃς. Ἀλλὰ εἶσαι τόσο δικαιολογημένη! Ποῦ νὰ σ' ἀφήσῃ ἡ κορούλα σου, ἡ χαριτωμένη σου Λίλιαν, μικρή μου μητέρα! Νὰ τὴ χαίρεσαι καὶ νὰ τὴν ἰδῇς μιὰ μέρα ὅπως ἐπιθυμεῖς. Ὁ ***Δ.*** μένει τώρα ἐδῶ, ὅπου ἦρθε ἀπὸ τὴν Κέρκυρα· δὲν ξέρω ὅμως ἀπὸ ποῦ εἶναι.

Ἀνήγγειλα πρὸ ὀλίγου καιροῦ τοὺς ἀρραβῶνες τῆς ἀγαπητῆς μας ***Αἰμιλίας Χὼβ (Σμαράγδας Χ. Σουβαλτζῆ)*** μὲ τὸν κ. ***Γιάγκο Α. Πανέρη***. Σήμερα ἀναγγέλλω καὶ τοὺς γάμους της, ποὺ ἔγιναν ἐδῶ τὴν 22 Ἀπριλίου, καὶ τῆς στέλλω τὰ πιὸ θερμά μου συγχαρητήρια καὶ τὶς πιὸ ἐγκάρδιες μητρικές μου εὐχές.

Γιατί παράξενο, ***Ἀναγαλλίς***; Πολλὰ παιδιά μου ἀργοῦν νὰ μοῦ γράψουν, καὶ συχνὰ θὰ βλέπῃς στὴν Ἀλληλογραφία μου δικαιολογίες καὶ συγγνῶμες. Καὶ σὺ εἶσαι πολὺ δικαιολογημένη, οὔτε φαντάσθηκα καθόλου πὼς μποροῦσε νὰ μὲ εἶχες ξεχάσει. Καθαυτὸ «ἔντυπον» δὲν εἶναι τὸ τετράδιο τῶν Μ. Μυστικῶν ποὺ ἔχει χειρόγραφες τὶς ἀπαντήσεις. Δὲν εἶναι ὅμως οὔτε γράμμα, ὅταν στέλνεται μέσα σὲ ἀνοιχτὸ φάκελλο. Εἶναι «χειρόγραφο» καὶ πρέπει νὰ πληρώνῃ τὸ τέλος τῶν χειρογράφων (πολὺ λιγώτερο ἀπὸ γράμμα). Τὸ Ταχυδρομεῖο ποὺ κλείνει τὸ φάκελλο καὶ βάζει πρόσθετο γραμματόσημο, γιὰ νὰ τὸ πληρώσῃ ὁ παραλήπτης, κάνει ἁπλούστατα ***αὐθαιρεσία***. Κι' ὅταν γίνεται αὐτό, πρέπει νὰ διαμαρτύρεσθε στὴ διεύθυνση.

Περίεργο μοῦ φάνηκε, ***Δανάη***, νὰ παραπονιέσαι πὼς δὲν ἀπάντησα σὲ προηγούμενο γράμμα σου. Εἶναι δυνατὸ νὰ μὴ βρῆκα κάτι ἐνδιαφέρον τὸν κύκλο μας σ' ἕνα γράμμα δικό σου; Κι' ἂν δὲν ἔβρισκα, ἢ δὲν εἶχα τόπο γιὰ ἐκτενῆ ἀπάντηση, δὲν θὰ σοὔλεγα λίγα λόγια στοὺς Ἀσπασμούς; Γι' αὐτὸ συμπεραίνω πὼς κάτι λάθος θὰ ἔγινε. Ἐννοεῖς, καμμιὰ φορά, κάνω κι' ἐγὼ κανένα λάθος. Διαβάζω π.χ. ἕνα γράμμα, σημειώνω τὰ μέρη ποὺ θέλουν ἀπάντηση κι' ἔπειτα, ἀντὶ νὰ τὸ φυλάξω μὲ τἆλλα, νὰ τὸ ξαναβρῶ τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ γράφω ἀλληλογραφία, τὸ βάζω μὲ τὰ κομμάτια Συνεργασίας ἢ μὲ ἀπαντήσεις σὲ Διαγωνισμούς. Κάτι τέτοιο θὰ συνέβη καὶ μὲ τὸ δικό σου, ἂν εἶσαι βέβαιη πὼς τὸ ἔλαβα. Χαίρω ποὺ ἀλληλογραφεῖς μὲ τόσο διαλεχτὲς Διαπλασοπούλες. Δὲν ξέρω γιατὶ ὁ ***Ἄλλεν Πίγκερτων*** δὲν σοῦ ἀνταπόδωσε τετράδιο. Ἄς μᾶς τὸ πῇ ὁ ἴδιος.

Ὅλα τὰ ἔλαβα, ***Τέλλε Ἄλκη***. Ἐννοῶ ὅτι τὰ μαθήματα δὲν σοῦ ἀφίνουν τώρα πολὺν καιρὸ νὰ μοῦ γράφῃς, ἐλπίζω ὅμως νἀναπληρώσῃς τὸ καλοκαίρι, μολονότι τὴ ζέστη ἀκολουθεῖ, ὅπως λές, ἡ ἄσπονδη φιληνάδα σου τεμπελιά... Ναί, τὸ γράψιμό σου μὲ κουράζει λιγάκι καὶ πρέπει νὰ τὸ ἐπιμεληθῇς μὲ κάποια θέληση, γιὰ νὰ μὴν καταντήσῃς ἀδιόρθωτος κακογράφος. Εὐτυχῶς γράφεις μὲ σκοῦρο μελάνι κι' ἔτσι σὲ διαβάζω. Γιατὶ ἂν ἔγραφες μὲ ξέθωρο, ἀλίμονο! λέξη δὲν θὰ ἔβγαζα. Καὶ καλλιγράφοι ἀκόμα, ὅταν δὲν μεταχειρίζονται καλὸ μελάνι, εἶναι ἀδιάβαστοι.

Βαλεντῖνο, ὁ βαθμὸς 7, ἔστω καὶ μὲ κλάσμα, δὲν εἶναι πολὺ ἱκανοποιητικὸς κι' οἱ γονεῖς σου ἔχουν πολὺ δίκιο νἀπαιτοῦν μεγαλύτερο. Ἀπορῶ ὅμως πὼς δὲν παίρνεις 9 καὶ 10 ἐσύ, ποὺ ἔχεις τόσες πνευματικὲς ἱκανότητες, καθὼς κρίνω ἀπὸ τὰ γράμματά σου, καὶ ποὺ προτιμᾶς ἀκόμα, ἀντὶ νὰ πηγαίνῃς σὲ περιπάτους καὶ σὲ συγκεντρώσεις, νὰ μένῃς στὴν κάμαρά σου καὶ νὰ διαβάζῃς. Θυμοῦμαι πολὺ καλὰ τἀδέλφια σου, τοὺς παλιούς μου φίλους, καὶ τὰ χαιρετῶ. Πραγματικῶς, ὁ Ἀγχίσης γράφεται μὲ γιῶτα· κακῶς τὸν γράφουν μερικοὶ μὲ ὄφελον· ἑπομένως τὸ ὄνομα αὐτὸ δὲν ταίριαζε εἰς τὸν Ἀστέρα τοῦ φύλλου 8. Ὁ ὁρισμὸς ὅμως στὸν Ἀναγραμματισμὸ ***παρὰ-ἄρπα*** ἔχει καλῶς: «καὶ μουσικὴ γλυκύτατη ἀπ' ὄργανο σκορπίζεις». Γιατὶ κάλλιστα μπορεῖ ὁ λύτης νὰ ὑποθέσῃ πὼς δὲν ζητεῖται αὐτὴ ἡ μουσική, ἀλλὰ τὸ ὄργανο ποὺ τὴν κάνει. Ἔτσι κι' ὅταν ζητεῖται π. χ. ἡ λέξη βελόνη, μποροῦμε νὰ ποῦμε «θὰ ράψῃς», ἢ πάγος «θὰ παγώσῃς», ἢ ἀγκίστρι «θὰ ψαρέψῃς» κτλ. Σῆμα ὑπάρχει καὶ πωλεῖται δρ. 25 καὶ ταχυδρομικῶς δρ. 30.

Μοῦ ἔγραφαν κι' ἄλλοι, ***Κρητικοπούλα***, γιὰ τὴν ἐπιτυχία σου στὴ «Δράκαινα» κι' ἐξέφρασα ἤδη τὴ χαρά μου. Περιμένω τώρα τὸ θρίαμβό σου στὸ «Ψυχοσάββατο». Ἐκεῖνο τὸν καιρό, ἡ λέξη «τάβλα» (ἀντὶ «τραπέζι») ἦταν κοινότατη στὴ Ζάκυνθο, ὅπως καὶ σὲ πλεῖστα ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, κι' ἀπόδειξη οἱ παροιμίες: «ὅπου τάβλα καὶ μαντήλι, δέξου καὶ τὸν κυρ-Βασίλη» (ἐδῶ μαντήλι θὰ πῇ τραπεζομάντυλο, δηλ. ὅπου τραπέζι στρωμένο) καὶ «ὅ,τι βγάζει ἡ τάβλα νὰ τρῶς», λεγόμενη σὲ κείνους ποὺ δὲν εὐχαριστοῦνται ἀπὸ τὰ φαγητὰ ποὺ εἶναι στὸ τραπέζι καὶ ζητοῦν ἄλλα. Ὄχι, ὁ Ω τῆς «Πατρίδος» δὲν εἶναι ὁ κ. Χ. Πῶς τὸ ἐνόμισες; μοιάζει τὸ ὕφος;

Νίτσα Κ. Κουτσορόδη, νέα μου Διαπλασοπούλα, πολὺ μ' εὐχαρίστησε τὸ πρῶτο σου γράμμα. Νὰ πῇς καὶ τῆς ***Νίκης*** νὰ μοῦ γράψῃ, νὰ τὴ γνωρίσω κι' αὐτὴ κι' ἔτσι νἄχω καὶ τὶς δυό σας. Ἀργότερα βέβαια θὰ πάρετε καὶ ψευδώνυμα. Ἕνα μόνο μὲ λύπησε, ποὺ «μισεῖς» τὰ Μαθηματικά. Μὰ γιατὶ τὰ καϋμένα; Ἄσχημη εἶναι ἡ Γεωμετρία (ποὺ δόξασες τὸ Θεὸ ποὺ ἀναβλήθηκε, γιατὶ τὴν ἡμέρα της κάνατε ἐκδρομή); Ἐγώ, ὅταν ἤμουν στὴν ἡλικία σου, διασκέδαζα φοβερὰ νὰ σχεδιάζω κύκλους, κύβους, πυραμίδες, κώνους, καὶ νἀποδεικνύω πὼς οἱ κατὰ κορυφὴν γωνίες εἶναι ἴσες, καὶ τόσα ἄλλα...

Τώρα βέβαια, ***Ἀνοιχτόκαρδη***, θὰ εἶσαι ἐντελῶς καλά. Ἔτσι εἶναι αὐτὴ ἡ ἀρρώστεια, κάθε ἄνθρωπος θὰ τῆς πληρώσῃ τὸ φόρο του, δηλαδὴ θὰ τὴ βγάλῃ, εἴτε στὴν παιδικὴ ἡλικία, εἴτε στὰ... γεράματα σὰν καὶ σένα. Μερικοὶ λένε πὼς κατ' εὐφημισμὸν ὀνομάζεται «ἱλαρά»· ἀλλὰ ἐγὼ νομίζω πὼς εἶναι πράγματι, ὅταν τὴ συγκρίνῃ κανεὶς μὲ τὴν κακὴ ἀδερφή της, τὴν ὀστρακιά, ποὺ ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάῃ. Μοῦ γράφεις πὼς στὴν ἀρρώστεια σου σοῦ κρατοῦσαν συντροφιὰ μ' εὐχαρίστηση οἱ παλιοί μου τόμοι ποὺ ἔτυχε νἄχῃς, «διαβασμένοι βέβαια καὶ ξαναδιαβασμένοι, ὡστόσο, ὅταν τοὺς φυλλομετροῦσες, πάντα κάτι ἔβρισκες ποὺ δὲν τὸ εἶχες προσέξει, ἢ δὲν τὸ εἶχες καταλάβει καλά, καὶ σοῦ φαινόταν σὰν καινούργιο». Αὐτὸ πράγματι συμβαίνει, γιατὶ δημοσιεύω κομμάτια γιὰ κάθε ἡλικία. Ἕνα παιδὶ π. χ. ποὺ ἦταν δέκα χρονῶν ὅταν δημοσίευα τὸν «Τζὰκ» τοῦ Ντωντέ, δὲν τὸν κατάλαβε καὶ δὲν τὸν γουστάρησε παρὰ μόνο ἀφοῦ πέρασαν 4—5 χρόνια, διαβάζοντας δηλαδὴ ἕναν τόμο μου παλιό.

Λυπήθηκα πολὺ γι' αὐτὸ ποὺ σοῦ συνέβη, ***Νινούλα***, νὰ σοῦ πονέσῃ πάλι τὸ πόδι καὶ νἆσαι ἀναγκασμένη νὰ τὸ ξεκουράζῃς στὸ κρεββάτι καὶ στὴ σαίζ-λόγκ, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ πηγαίνῃς στὸ σχολεῖο. Ἐλπίζω ὅμως νὰ μὴ χάσῃς τὸ χρόνο σου. Τὸ καλοκαίρι στὴν ἐξοχὴ θὰ μελετήσῃς καλὰ καὶ θὰ δώσῃς ἐξετάσεις τὸ Σεπτέμβρη. Μὴ στενοχωριέσαι λοιπὸν τόσο πολὺ καὶ προσπάθει νὰ περνᾷς ὅσο πιὸ εὐχάριστα τὶς δύσκολες αὐτὲς ἡμέρες. Ἔχεις τὴ συντροφιά μου, ἀλληλογραφεῖς καὶ μὲ ὀκτὼ Διαπλασοπούλες, δὲν σοῦ λείπει ἀσχολία. Νὰ κάνῃς προπάντων ὑπομονή.

Πολὺ ὡραῖες οἱ ἀγάπες σου, ***Ἄστρον τῆς Αὐγῆς***: μουσική, λουλούδια, πουλιά... Φαντάζουμαι τί ἀπόλαυση θὰ εἶναι οἱ τρεῖς μεγάλες ταράτσες σου, γεμάτες ἀνθισμένες γλάστρες. Σύ, βλέπω, ἔκαμες τοὺς «κρεμαστοὺς κήπους» τῆς Σεμιράμιδος. Ἀμὲ τὸ παπαγαλάκι ποὺ δὲν ἐννοεῖ ἀκόμα νὰ μιλήσῃ; Ἴσως περιμένει νὰ μάθῃς πρῶτα ἐσὺ παπαγαλλικά — γαλλικὰ θέλω νὰ πῶ, ποὺ τὰ βρίσκεις τόσο δύσκολα. Ἡ μητέρα σου ἔχει δίκιο, τὰ γερμανικὰ δὲν εἶναι καθόλου εὐκολώτερα, κι' ἀπὸ τὰ γαλλικὰ πρέπει νἀρχίσῃς.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀνανεώνεται, ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα, δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν ὡς τὴν 30 Νοεμβρίου 1934. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν σὲ ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Γκρὶ-Νταῦ, ἀ. (ΑΩ). Μικρὴ Χωριατοπούλα, κ. (ΜΒ). Κυρήκειον, ἀ. (ΓΧ). Χέοψ, ἀ. (ΙΚ).

Ἀνανεώσεις Ψευδωνύμων: Κεφαλλωνιτοπούλα, κ.

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Παυσανίαν Ἀνδριτσανίτην*** (μὴν ἀνυπομονῇς· θὰ εἶδες τώρα ὅτι σοῦ ἀπάντησα καὶ σ' ἐκεῖνο τὸ γράμμα·) ***Πρίγκηπισσα Σερνὶν*** (ἔλαβα· ἔστειλα 5 τετράδια· ναί, τὶς λύσεις, ὅσο ἔχεις καιρό, νὰ τὶς κρατῇς, γιὰ νὰ προσθέτῃς κι' ὅσες βρίσκεις στὸ μεταξύ· ἄλλωστε ἡ προθεσμία ποὺ γράφει κάθε φυλλάδιο εἶναι τυπική· ἡ πραγματικὴ εἶναι ὡς τὴν ἡμέρα ποὺ δημοσιεύουνται οἱ λύσεις· κι' ἀφοῦ καθ' ἑβδομάδα δημοσιεύουνται ἑνὸς φυλλαδίου, μπορεῖ κανεὶς νὰ λογαριάζῃ καὶ νὰ ξέρῃ πότε π. χ. θὰ δημοσιευθοῦν οἱ λύσεις τοῦ σημερινοῦ, ὅταν σ' αὐτὸ δημοσιεύουνται οἱ λύσεις τοῦ 10ου·) ***Λυσιώτικο*** (ἔστειλα καὶ περιμένω 6 πέννες μὲ postal-order·) ***Ταξιδιώτην*** (νωρὶς λιγάκι ρωτᾷς γιὰ τὸ κομμάτι σου· νὰ ξέρῃς — γι' ἄλλοτε — ὅτι κι' ἕνας καὶ δυὸ μῆνες περνοῦν γιὰ νἄρθῃ ἡ σειρὰ τοῦ καθενός· τοῦ ἔστειλα γιὰ βραβεῖο τὸ «Μυστικὸ τῆς Κοντέσσας Βαλέραινας», εὐχαρίστως ὑπογραμμένο ἀπὸ τὸν κ. Ξενόπουλο·) ***Νεφέλην*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ, δὲν πειράζει· χαίρω ποὺ εἶσαι τόσο εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν ὕλη μου· νὰ μὴν ἀργήσῃς νὰ μοῦ ξαναγράψῃς·) ***Σοφίαν Πανανικόλα*** (μὲ συγκίνησε τὸ γράμμα σου· ἀληθινά, θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ ἂν ἀποφασίσῃς νὰ ξαναγυρίσῃς στὰ περασμένα καὶ νὰ πάρῃς καὶ ψευδώνυμο γιὰ νὰ μοῦ γράφῃς συχνά· ἡ παρηγοριὰ «στὶς λύπες ποὺ σοῦ φέρνει ἡ ζωή» θὰ εἶναι ἔτσι ἀκόμα μεγαλύτερη παρὰ ἂν θὰ περιορίζεσαι μόνο νὰ μὲ διαβάζῃς·) ***Σαπουνόφουσκαν*** (ὡραῖο τὸ γραμματάκι σου· ἔλαβα καὶ τὴ φωτογραφία· μὰ γιατὶ δίσταζες τόσον καιρό; ἀφοῦ βραβεύθηκες, ἔπρεπε νὰ τὴ στείλῃς ἀμέσως· αὐτὸ δὲν τὸ κάνει κανεὶς τόσο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ὅσο γιὰ τἆλλα Διαπλασόπουλα, ποὺ εὐχαριστοῦνται πολὺ νὰ βλέπουν τὰ βραβευμένα ἀδέλφια τους·) ***Ἡρωα τῆς Ἀρένας*** (δὲν τὸ διάβασα ἀκόμη, θὰ τὸ διαβάσω μὲ τὴ σειρά του καὶ θὰ σοῦ πῶ· ἀλλὰ δὲν πρέπει νἀπογοητευθῇς ἂν τυχὸν δὲν τὸ βρῶ δημοσιεύσιμο· πρῶτο εἶναι καὶ κάθε πρῶτο δύσκολο...) ***Λουλούδι τῆς Χαρᾶς*** (ἔλαβα ἕνα συστημένο γράμμα, ποὺ ὅμως δὲν εἶχε τίποτ' ἄλλο μέσα ἐκτὸς ἀπὸ τὶς λύσεις σας τῶν

φύλλων 7—11·) ***Ροδοδάκτυλην Ἠώ*** (τί πολυλογία; δέκα λόγια μοῦ γράφεις· θὰ μ' εὐχαριστοῦσες πολὺ ἂν μοῦ ἔγραφες περισσότερα· σοῦ ἔστειλα 2 τετράδια· λυποῦμαι ποὺ ἡ ***Φρὰ Ντιάβολο*** δὲν εὐκαιρεῖ νὰ μοῦ γράψῃ· μὰ βέβαια ἀφοῦ εἶναι στὴν Γ' τοῦ Γυμνασίου καὶ μαθαίνει καὶ τρεῖς ξένες γλῶσσες· ἐλπίζω τὸ καλοκαίρι νὰ σοῦ πῶ, μὲ ***η*** γράφεις τὸ ***δάκτυλο*** ἐσύ;) ***Κεφαλληνιτοπούλαν*** (εἶδες λοιπόν·) ***Ἀνδρέαν Χρυσολούρην*** (εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια· περιμένω νὰ πάρῃς καὶ ψευδώνυμο, τώρα στὶς διακοπές, καὶ νὰ μοῦ γράψῃς συχνά·) ***Κεραμίδιον Γάτον*** (παραστικά· ἀπὸ τὸ κρεββάτι βέβαια δὲν ἦταν εὔκολο νὰ μοῦ γράψῃς μὲ μελάνι, ἀλλὰ καὶ μὲ μολύβι γράφεις, βλέπω, ἀρκετὰ εὐανάγνωστα· «Γάτος ὁ Κεραμίδιος» μπορεῖ νὰ ἔρχεται καλὰ στὸ παραμύθι ποὺ ἔχει κ' ἄλλα τέτοια· ἀλλὰ μόνο του, ὡς ψευδώνυμο, καλύτερα εἶναι «Κεραμίδιος Γάτος»·) ***Ἀσπασίαν Περικλέους*** (τὴν ἔλαβα ἐγκαίρως· σύμφωνη σ' ὅσα μοῦ γράφεις· ἐλπίζω νὰ μὴν ἀργήσῃς τόσο πολύ·) ***Μωραΐτικο Σταφύλι*** (πολὺ καλὴ ἰδέα νὰ πάῃ ἡ τάξη σας στὸ σαπωνοποιεῖο γιὰ νὰ ἰδῆτε πῶς γίνεται τὸ σαπούνι· καὶ θὰ τὸ εἴδατε βέβαια ἀπὸ τὸ καζάνι ποὺ βράζει, ὡς τὸ καλοῦκι ὅπου ξεραίνεται, σημαδεύεται, σφραγίζεται, κόβεται σὲ πλάκες κτλ.· ἀπ' ὅλες τὶς βιομηχανίες πρέπει νὰ ἔχουν μιὰ ἰδέα τὰ παιδιά·) ***Πύρρον*** (ἔκαμες πολὺ καλὰ ποὺ μοῦ τὰ ἔγραψες ὅλα αὐτά, ὅπως ἕνα παιδὶ γράφει στὴ μητέρα του· ναί, πρέπει νἆσαι περήφανος ποὺ ὁ πατέρας σου σκοτώθηκε «γιὰ τὴ γλυκειὰ πατρίδα»· ἀλλὰ δὲν πιστεύω στὸ βαλκανικὸ πόλεμο ὅπως λές, ἀλλ' ἀργότερα στὸν μεγάλο· γιατί ὁ βαλκανικὸς ἔγινε στὰ 1912-13, καὶ ἂν τότε ἦσουν μωρὸ στὴν κούνια, σήμερα θἆσουν εἴκοσι χρονῶν καὶ παραπάνω· πόσω χρονῶν λοιπὸν εἶσαι;) ***Μπὶλ-Σπὶλ*** (δὲν θυμοῦμαι τώρα γιὰ τὸ κομμάτι σου, ἀλλ' ἂν εἶναι μόνο ἑνάμισυ μῆνας ἀφότου τὸ ἔστειλες, ἔχεις ἀκόμα καιρό· ὁ ἔρανος ἐκεῖνος ἔγινε, ἡ προτομὴ τοῦ Πολέμη εἶναι ἕτοιμη, ἀλλὰ εἶχε περιπέτειες καὶ τώρα πρόκειται νὰ στηθῇ ἀπὸ τὸν σύλλογο Παρνασσὸ στὸ Ζάππειο· τὰ εἰς κης ὀνόματα—Χατζιδάκης κτλ.— πιὸ σωστὸ εἶναι νὰ γράφουνται μὲ ἦτα· ἀλλὰ πολλοὶ τὰ γράφουν καὶ μὲ γιῶτα·) ***Κων. Μακρῆν*** (τόμον ἔστειλα· τί ὡραία ἡ φωτογραφίτσα!) ***Βέλος*** (λυσόχαρτο ἔστειλα·) ***Δάκρυ Ψυχῆς*** κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν *10 Μαΐου* θὰ ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 268ου Διαγωνισμοῦ. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου δεκταὶ μέχρι 19 Ἰουλίου

277. Λεξίγριφος

Μέγας θεός, στὴν κλητική,
Μ' ὅποιον γενναῖο ἂν ἑνωθῇ,
Θὰ σὲ χαϊδέψῃ μι' ἀπαλή
Ἀνέμου δροσερὴ πνοή.

Δανάη

278. Στοιχειόγριφος

Βασιλέας μυθικὸς
Δίχως κεφαλὴ νὰ μείνῃ,
Μάντης σ' ὅλους μας γνωστὸς
Ἀπροσδόκητα νὰ γίνῃ.

Κεραμίδιος Γάτος

279. Μεταγραμματισμὸς

Πρόσεξε μὴν τὸν πειράξῃς,
Εἶναι νέος, παλληκάρι...
Γράμμα μόλις ἂν τοῦ ἀλλάξῃς,
Κρῖμα! ὁ χάρος θὰ τὸν πάρῃ.

Παναχαϊκὸς

280. Ἀναγραμματισμὸς

Ὄνομα κοινὸ ἀνδρικό,
Τἀναγραμματίζεις
Κι' ἄξαφνα φωτιστικὸ
Λάμπει καὶ σαστίζεις.

Ἀσπασία Περικλέους

281. Δικτυωτὸν

* * * * * * *
* * * *
* * * * * * *
* * * *
* * * * * * *
* * * *
* * * * * * *

Τὸ πρῶτο στὸ Δικτυωτὸ
Εἶν' ὅλη ἡ οἰκουμένη!
Βασιλοπούλα τἄλλο μου
Παλιά, δυστυχισμένη.
Τὸ τρίτο δῆμος ἀττικὸς
Στὰ χρόνια τὰ παλιά,
Χορταρικὸ τὸ τέταρτο
Ἀπὸ τὰ πιὸ κοινά.

Παπαρούνα

282. Κρυπτογραφικὸν

1 2 3 4 5 6 7 =Τραγικὴ βασίλισσα.
2 1 3 6 2 5 =Συναίσθημα
3 1 5 5 2 5 =Φυτὸν διακοσμητικὸν
4 6 6 1 3 7 =Χώρα τῆς Ἑλλάδος
5 3 2 6 2 5 =Μαῦρον
6 1 6 2 5 =Αὐτοκράτωρ τ. Ρώμης
7 5 4 1 4 5 =Προφήτης

Παῦλος Αἰμίλιος

283. Μαγικὴ Εἰκὼν ἄνευ εἰκόνος

— Κώστα, Μίμη, Λάμπρο, ἐλᾶτε νὰ φᾶμε λίγα ἀπ' αὐτό...
— Μὰ τί εἶναι;
— Σᾶς τὰ εἶπα.

Ναυτοπούλα τῆς Ἄνδρου

284. Συλλαβικὴ Ἀκροστιχίς

Αἱ τρῖται συλλαβαὶ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν ὡραίαν νῆσον τοῦ Ἰονίου:

1. Τὸ μέρος ὅπου τρώγουν· 2, Φυτὸν τοῦ λαχανοκήπου καὶ ὁ καρπός του· 3, Μικρὰ νῆσος τοῦ Αἰγαίου.

Ὑπερασπιστὴς τῆς Πατρίδος

285-289. Ὁμοιόμορφα Ἐλλιποσύμφωνα

1. Α Α Ο=Διψῶ αἰωνίως
2. Α Α Ο=Ἱερὸν πλοῖον
3. Α Α Ο=Πατὴρ 50 θυγατέρων
4. Α Α Ο=Σαλατικὸν
5. Α Α Ο=Δοχεῖον διὰ στερεά

Θέλης Βλαστὸς

290. Ἐρῖφος

γρα
γρα γρα
Ὁρῶ + οἱ μαθ' ντ Μάτα
Ὁρῶ
γρα γρα
γρα

Σφίγξ

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευματ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλ. 10

99. Νικομήδεια (νικῶ, Μήδεια). — 100. Πίνδος-Ἴνδός.— 101. Βῆλος-Βόλος.— 102. Ἀγρὸς-Ἄργος. — 103. Ὁ Κωνσταντίνος, ἡ Κωνσταντία. —104.

Τ Α Μ Ε Σ Ι Σ
Α Ε Ι Υ
Μ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν
Ε Ι Ι Ε
Σ Ι Κ Ι Ν Ο Σ
Ι Ο Ο Ι
Σ Υ Ν Ε Σ Ι Σ

105. ΜΑ - ΠΡΣ = ***Ὁμίλει πρόως.*** ΕΙ ΙΕΙ=***Ἔριν μίσει*** (ΜαγΕντία, ΛαμΙα, ΠαρΙσιοι, ΡαβΕνα, ΣόφΙα).— 106. ***Αἱ Μοῦσαι ἦσαν ἐννέα*** (ἐ, μου σὲ ι 'ς αν, ἐν ε α.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὸ στοιχεῖο δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις· μὲ παχὺ δὲ στοιχεῖο δρ. 1 καὶ μὲ κεφαλαῖο δρ. 1,50. Ὁ χωρὶς στίχος δρ. 5. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλά. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

[ΑΔ'—296]

Παρατείνεται ἐπὶ ἕνα μῆνα ὁ (ΑΔ'—175) διαγωνισμός μου. Περιμένω καὶ ἄλλων τὴν εὐγενικὴ ὑποστήριξι.

Μυρτίλλη

[ΑΔ'—297]

Μ***αγκαλού, Δανάη, Κρητικοπούλα, Ἐρείκη, Πειραιωτάκι, Τζιτζίκι*** καὶ ***Περιγκιπέσσα*** καθὼς ὁλοι-ες τῆς μεγάλης τάξεως, μεγάλη τιμή μου νὰ λάβαινα ἕνα τετραδάκι σας. Δ/σις: (ΑΔ'—178)

Τάσος Λούζης

[ΑΔ'—298]

Ε***λίζα Λάντι,*** ὡραία ἦταν στὴν ἐκδρομὴ μὲ τὸ σεληνόφως; Φαντάζομαι τί θὰ τράβηξε ἡ καϊμένη ἡ βάρκα!...

Πρίγκιψ Σερνὶν

[ΑΔ'—299]

Α***γνή*** μου ἀγαπημένη, στὴ γιορτή Σου εὔχομαι ἀνέφελη καὶ ὅλο εὐτυχία τὴ ζωή Σου, καὶ καλὴ ἐπιτυχία. ***Νινούλα***

[ΑΔ'—300]

Μεγάλη χαρὰ θὰ μοῦ προξενοῦσε ἕνα τετραδάκι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα Διαπλασόπουλα, Δ/σις: Θάλεια Κωνσταντινίδου, Αἰσχύλου 74, Λευκωσίαν (Κύπρου)

Νεφέλη

[ΑΔ'—301]

Ε ὐχαριστώντας ὅσους ἔστειλαν στὸ (ΑΓ'—582) διαγωνισμό, βραβεύουμε: Μικυ Μάους, Νυφούλα τ' Οὐρανοῦ, Νινούλα, Ὀλόχαρη.— ***Ἀγράμπελη, Πειραιωτάκι***

[ΑΔ'—302]

Ν***υφούλα τ' Οὐρανοῦ,*** ἀγαπημένη, πάντα εὐτυχία καὶ χαρὰ ἂς πλημμυρίζει τὴν ὡραία σου ψυχούλα.

Ἀγράμπελη, Πειραιωτάκι

[ΑΔ'—303]

Μ ὰ καϊμένη ***Ἀγράμπελη,*** ἐγὼ σὲ ρωτοῦσα· τί γίνεσαι, κι' ἐσύ... Δὲν λέγομαι Μπ. Παῖς. ***Φάνης Ἄφαντος***

[ΑΔ'—304]

Τρία Κορτεζίνο=τρία ἀδελφάκια, Χάρη, Λάκος, Ἀνίκη· Χρυσὴ Πεταλουδίτσα=Περγαντή· Λιχουδίτσα=Περγαντή. Θέλμα, Τάσο Λούζη, ἀλληλογραφοῦμε; Στεῖλτε: κ. Ι. Δραγούμην, Πλατεῖα Λυκαβητοῦ, 3, Ἀθήνας, διά:

Λυκόφως τῆς Δόξης

[ΑΔ'—305]

Τί ὡραία ποὺ χορεύει, Ξανθὸ Ἀγγελούδι, ἡ ἀδελφή σου κάθε χρόνο στοῦ κ. Πετρίδη. Πρὸ πάντων ὅταν στέκεται ἀπάνω στὶς μύτες τῶν ποδιῶν!!! ἄ! ἄ! ἄ!

Λ. Ν.

[ΑΔ'—306]

Βραβεύομε: 1) Πρίγκιπα τοῦ Νείλου, Πριγκίπισσα τῶν Δολλαρίων, 3) Ἄτακτη. Ἀσπροὺς εὐχαριστοῦμε.

Γλυκειὰ Παρηγοριά,
Μελαγχολικὴ Ὀνειροπόλος

[ΑΔ'—307]

Προκηρύσσω ἐλδραχμο διαγωνισμὸ ἀγράφων ἠθοποιῶν. Δ/σις: Κικὴ Λαλιώτου, Κέρκυρα, διά: ***Ἄτακτη***

[ΑΔ'—308]

Σ***τέφεν,*** εὐχαριστῶ. ***Τσίκουδο,*** εὐχαριστῶ· σοῦ εὔχομαι παραστικά, δεσποινίς καθαρευουσιάνα.

Κοκκινοσκουφίτσα

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθήνας